

Valsts vides dienests

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67084200, e-pasts: ap@vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Rīgā, 17.12.2025.

Paredzētās darbības ietekmes sākotnējais izvērtējums Nr. AP25SI0220

Ietekmes sākotnējā izvērtējuma mērķis ir noteikt, vai pieteiktā paredzētā darbība atsevišķi vai kopā ar citām darbībām varētu būtiski ietekmēt vidi. Ietekmes sākotnējā izvērtējuma uzdevums nav precīzi dokumentēt ietekmju apjomu un definēt projekta īstenošanas nosacījumus. Detalizēts ietekmju apjoma un būtiskuma izvērtējums ir veicams ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros atbilstoši likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai gadījumā, ja ietekmes sākotnējā izvērtējuma rezultātā tiek secināts, ka pieteiktās paredzētās darbības īstenošanas rezultātā ir iespējama būtiska ietekme uz vidi.

1. Paredzētās darbības ierosinātais (t.sk., reģistrācijas numurs un adrese):

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Mežvidi Neo”, reģistrācijas numurs: 41503056079, juridiskā adrese: Oktobra iela 2B, Tabore, Tabores pagasts, Augšdaugavas novads, LV-5465, e-pasta adrese: izmantojot *eAdresi*.

2. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgo izrakteņu ieguve atradnes “Elerne” iecirknī “Mežvidi 2024” (3,14 ha).

3. Paredzētās darbības norises vieta:

Nekustamais īpašums “Mežvidi-3” (kadastra Nr. 44920030517), zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 44920010066 un 44920010015, Tabores pagasts, Augšdaugavas novads.

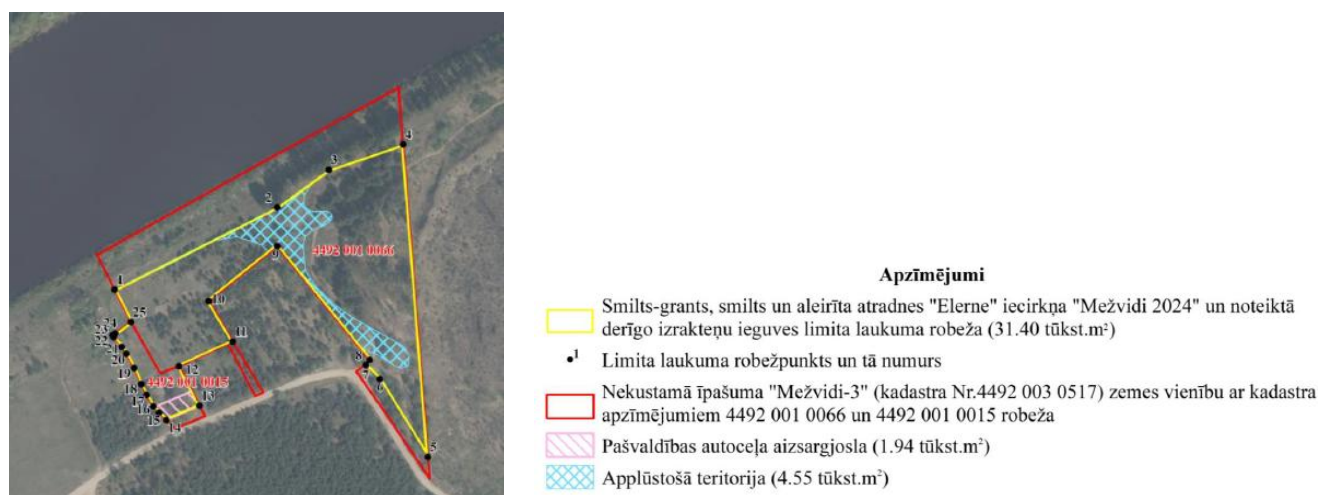
4. Informācija par paredzēto darbību, iespējamām paredzētās darbības vietām un izmantojamo tehnoloģiju veidiem:

Valsts vides dienests (turpmāk – Dienests) 24.09.2025. reģistrēja sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Mežvidi Neo” pilnvarotās personas sabiedrības ar ierobežotu atbildību “EKO-PĒTNIEKS” iesniegumu (ar 03.10.2025. un 20.11.2025. papildinformāciju) ietekmes sākotnējā izvērtējuma veikšanai (turpmāk – iesniegums) derīgo izrakteņu ieguvei smilts-grants, smilts un aleirīta atradnes “Elerne” iecirknī “Mežvidi 2024” (turpmāk – Atradne), kas atrodas nekustamajā īpašumā “Mežvidi-3” (kadastra Nr. 44920030517), zemes vienībās ar kadastra apzīmējumu 44920010066 un 44920010015, Tabores pagastā, Augšdaugavas novadā (turpmāk – paredzētā darbība).

Izskatot iesniegumu, Dienests konstatēja, ka saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamo informāciju Atradne atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – aizsargājamo ainavu apvidū “Augšdaugava” (turpmāk – AAA “Augšdaugava”), kas ir *Natura 2000* teritorija. Atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 3.² panta pirmās daļas 2) punktam: *paredzētajām darbībām, kuras var būtiski ietekmēt šā likuma 4.¹ pantā minētās teritorijas un 4.¹ panta pirmajai daļai: ja paredzēta darbība, kuras īstenošana saskaņā ar Valsts*

vides dienesta lēmumu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), bet kura nav minēta šā likuma 1. pielikumā un kuras īstenošanai nav jāveic ietekmes novērtējums saskaņā ar šā likuma 14.¹ pantu, tās ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtē saskaņā ar atsevišķi noteiktu kārtību, līdz ar to paredzētajai darbībai ir jāveic ietekmes sākotnējais izvērtējums. Papildus, ņemot vērā, ka Atradnes tiešā tuvumā atrodas citas derīgo izrakteņu ieguves vietas, ietekmes sākotnējā izvērtējuma nepieciešamība izriet arī no Novērtējuma likuma 3.² panta pirmās daļas 4) punkta vairākām līdzīgām paredzētajām darbībām, kuras ietekmē vienu un to pašu teritoriju un kuru izmaiņu rezultātā summāri tiks sasniegtas šā likuma 1. vai 2. pielikumā minētās robežvērtības.

Atradnē 3,14 ha platībā ar VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk – LVĢMC) Derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisijas 26.03.2024. sēdes protokolu Nr. 26 ir akceptēti šādi N kategorijas krājumi: smilts-grants – 35,06 tūkst.m³, visi krājumi iegul virs gruntsūdens līmeņa; smilts – 211,04 tūkst.m³, no tiem 24,91 tūkst.m³ zem gruntsūdens līmeņa; aleirīts – 23,05 tūkst.m³, visi krājumi iegul virs gruntsūdens līmeņa. Derīgo izrakteņu ieguves limitā ir iekļauti krājumi, kas ietilpst pašvaldības autoceļa aizsargjoslā un applūstošajā teritorijā. Viss derīgo izrakteņu ieguves limita laukums ietilpst Daugavas aizsargjoslas teritorijā un AAA "Augšdaugava". Apgrūtinājumi savstarpēji pārklājas (skat. 1. att.).

1. attēls. Atradnes izvietojuma plāns.

Saskaņā ar iesniegumu Atradnes teritorija atrodas Latgales augstienes Augšdaugavas pazeminājumā, Daugavas aluviālu terases robežās. Teritorijas ģeoloģisko griezumu veido holocēna eluviālie (eQ₄) (augsnē) un aluviālie (aQ₄) (mālsmilts, smilts, smilts-grants, aleirīts) nogulumi, augšējā pleistocēna Latvijas svītas glacigēnie (gQ₃ltv) (morēnas smilšmāls un māls) nogulumi. Atradnes ģeoloģiskā uzbūve ir vienkārša, derīgo materiāla izplatība ir vienmērīga, gan horizontālā, gan vertikālā vērsumā. Teritorija ir daļēji izstrādāta, austrumos atrodas veca atradne.

Atbilstoši iesniegumam Atradnē paredzēts veikt atklāto derīgo izrakteņu ieguvu virs un zem pazemes ūdens līmeņa trīs kāplēs. Pirmajā un otrajā kāplē izstrāde notiks līdz gruntsūdens līmenim, materiālu izveidot no atradnes ar autotransportu. Trešajā kāplē izstrāde tiks veikta ar ekskavatoru (strādājot ar apgriezto lāpstu) novietojiet materiālu pagaidu krautnēs – žāvēšanai. Pēc žāvēšanas materiāls tiks izvests ar autotransportu uz būvobjektiem. Ir plānots, ka 10 - 20 kravas automašīnu (~15 m³ apjomā) dienā iebrauks/izbrauks no Atradnes. Liekais ūdens no krautnēm notecēs jaunizveidotajā ūdens tilpnē. Iegūtā materiāla apstrāde nav paredzēta.

Derīgo izrakteņu ieguve varētu norisināties visu cauru gadu, ja to pieļaus laika apstākļi. Atradnes plānotais darba laiks ir no 8:00 līdz 16:00 darbadienās. Gada laikā paredzēts iegūt apmēram 50 tūkst.m³ derīgo izrakteņa materiāla.

Ūdens pieslēgums Atradnē izstrādes brīdī nav plānots un nav nepieciešams. Atradnes teritorijā tiks novietota tehniskā ūdens tvertne. Darbinieku vajadzībām dzeramais ūdens tiks nodrošināts pudelēs fasētā veidā.

Iegūtā materiāla skalošana netiek plānota, līdz ar to notekūdeņu rašanās derīgo izrakteņu ieguves vietā nav paredzēta. Pie brauktuves Atradnē paredzēts uzstādīt pārvietojamo tualeti, kuras apkopei un izvešanai tiks noslēgts līgums ar atbilstošu komersantu.

Atradnes izstrādes procesā veidosies sadzīves atkritumi, iespējams, neliels apjoms koksnes atkritumu un ražošanas atkritumi. Šajā gadījumā sadzīves atkritumi tiks nodoti atkritumu apsaimniekotājam, kam ir attiecīga atkritumu apsaimniekošanas atļauja.

Pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas teritoriju plānots rekultivēt, izveidojot ūdenstilpnes, meža un lauksaimniecības teritoriju.

5. Paredzētās darbības ietekmes uz vidi vērtēšanas nepieciešamības pamatojums (iespējamās ietekmes būtiskuma novērtējums):

Paredzētās darbības ietekmes sākotnējais izvērtējums veikts, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 3.² panta pirmās daļas 2) un 4) punktu un MK 13.01.2015. noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību" 13. punktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 85. pantu. Novērtēšana veikta, balstoties uz Eiropas Savienības sākotnējā izvērtējuma vadlīnijās noteikto pieeju un kritērijiem, kas interpretē Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2014/52/ES (ar ko groza Direktīvu 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu).

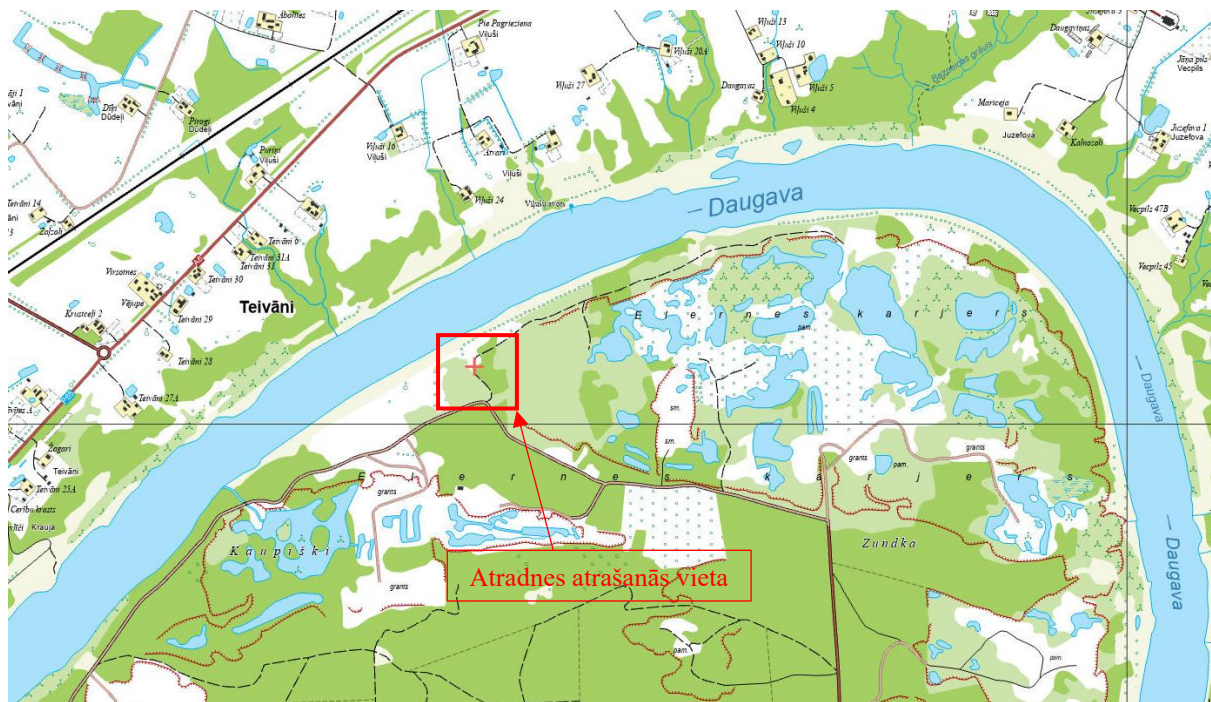
Novērtējuma likuma 8. panta pirmā daļa nosaka, ka piesakot darbību, ierosinātais norāda vismaz divus dažādus risinājumus attiecībā uz šīs darbības vietu vai izmantojamo tehnoloģiju veidiem. Ierosinātais nav iesniedzis paredzētās darbības divus iespējamus variantus, tādējādi Dienests kā otro alternatīvo risinājumu pieņem variantu, ka paredzētā darbība netiks īstenota.

Dienests ietekmes sākotnējā izvērtējuma ietvaros vērtē gan paredzētās darbības vietas līdzšinējo izmantošanas veidu, dabas vērtības, darbības apjomus, izvēlētos tehniskos risinājumus, dabiskās vides absorbcijas spējas, ietekmes raksturu, ietekmes intensitāti un kompleksumu, savstarpējo un kopējo ietekmi uz citām esošām vai apstiprinātām paredzētajām darbībām, kas ietekmē vienu un to pašu teritoriju u.c. faktorus, kas varētu radīt ietekmi uz vidi. Vērtējot paredzēto darbību, ietekmes sākotnējā izvērtējuma ietvaros tika identificētas potenciāli būtiskākās ietekmes, kas ir saistītas ar Novērtējuma likuma 11. panta pirmās daļas 2) punktu: *paredzētās darbības un citu darbību savstarpējā un kopējā ietekme*, 3) punktu: *dabas resursu, jo īpaši zemes dzīļu, augsnes, ūdens un bioloģiskās daudzveidības izmantošanu* un 5) punktu: *piesārņojums un traucējumi*; otrās daļas 2) punktu: *attiecīgajā teritorijā esošo dabas resursu [tostarp augsnes, zemes dzīļu, ūdens un bioloģiskās daudzveidības (īpaši ņemot vērā aizsargājamās sugas, to dzīvotnes, īpaši aizsargājamās un Eiropas Savienības nozīmes biotopus)] relatīvais daudzums, pieejamība un pietiekamība, kvalitāte un atjaunošanas iespējas*, 3) punkta a) apakšpunktu: *dabiskās vides absorbcijas spēja, kas vērtējama, pievēršot īpašu uzmanību virszemes ūdensobjektu aizsargjoslām un upju grīvām* un d) apakšpunktu *īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, ņemot vērā trešās daļas 1) punktu: ietekmes apjomu un telpisko izplatību (iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas lielumu un pakļauto iedzīvotāju skaitu)* un 6) punktu: *savstarpējo un kopējo ietekmi uz citām esošām vai apstiprinātām paredzētajām darbībām, kas ietekmē vienu un to pašu teritoriju*.

Derīgo izrakteņu ieguve pēc būtības būs saistīta ar ilgstošu neatjaunojamo zemes dzīļu resursu ieguvi. Lai arī ietekme būs lokāla mēroga un smilts-grants, smilts un aleirīta krājumi Latvijā ir diezgan plaši izplatīti, turklāt iegūtais materiāls var tikt lietderīgi izmantots, piemēram, autoceļu būvniecībai un uzturēšanai, būvniecībā kā betona sastāvdaļa vai pamatu izbūvē un citiem mērķiem, tomēr paredzētās darbības vietā un reģionā kopumā derīgo izrakteņu krājumi neatgriezeniski tiks izsmelti.

Īpašums “Mežvidi-3” pieder fiziskai personai, ar kuru ieguvēja 01.01.2024. ir noslēgusi zemesgabala nomas līgumu par derīgo izrakteņu ieguvī Atradnē. Līguma termiņš noteikts līdz 31.12.2045.

Atradne izvietota Daugavas kreisajā krastā. Tā neatrodas blīvi apdzīvotā vietā. Tuvākā dzīvojamā māja atrodas ~ 370 m attālumā Z virzienā no Atradnes, otrpus Daugavai (skat. 2. att.), savukārt tuvākā dzīvojamā māja Daugavas kreisajā krastā atrodas vairāk kā 2 km attālumā.

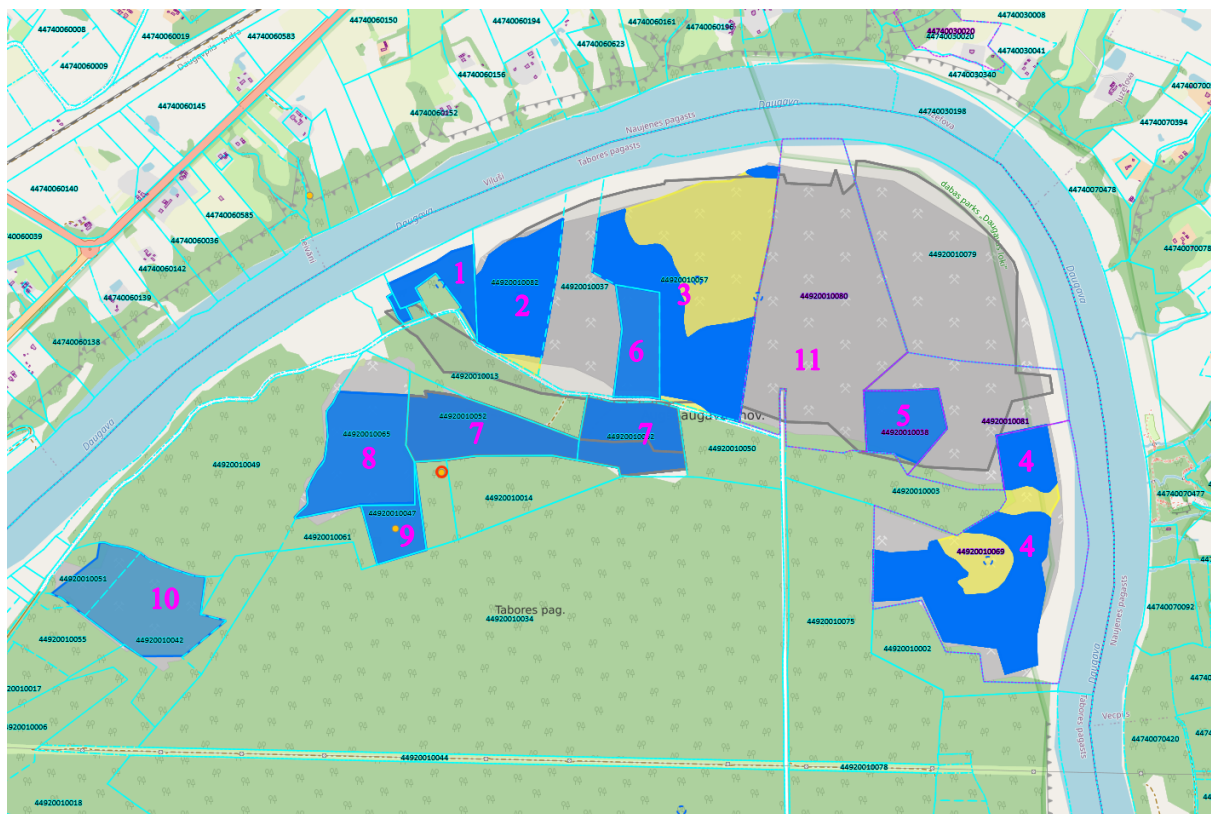

2. attēls. Atradnes atrašanās vieta.

Atbilstoši iesniegumam iegūtā materiāla transportēšana paredzēta pa Atradnes DA esošo ceļu, kas pievienojas pašvaldības gruntsceļam 92-10. Prognozējama ietekmju kumulēšanās ar transporta plūsmu no citām tuvumā esošām derīgo izrakteņu atradnēm. Līdz ar to Atradnes izstrādes laikā palielināsies autotransporta plūsma reģionā gan aizvedot iegūtos derīgos izrakteņus, gan nodrošinot darbinieku nogādāšanu uz un no objekta. No ieguves tehnikas un autotransporta gaisā nokļūs izplūdes gāzes, kā arī darbībai būs raksturīgs troksnis un vibrācijas. Ilgstošos sausuma apstākļos ir iespējama putekļu rašanās, kas var ietekmēt tuvējo iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veselību. Tomēr emisijas gaisā no transporta būs lokālas un pārejošas, un ieguves procesā ir iespējams paredzēt pasākumus to novēršanai, piemēram, teritorijas un pievedceļu laistīšana, derīgo materiālu transportēšana slēgtās kravas automašīnās.

Saskaņā ar LVGMC Zemes dzīļu informācijas sistēmā¹ pieejamo informāciju Atradne atrodas teritorijā, kurā notiek aktīva derīgo izrakteņu ieguve citās atradnēs (skat. 11. attēlu un 1. tabulu).

¹ <https://videscentrs.lv/mc.lv/iebuve/zemes-dzilu-informacijas-sistema> (dati skatīti 26.11.2025.)

11. attēls. Paredzētās darbības vietas apkārtnē.

1. tabula. Informācija par paredzētās darbības apkārtnē esošajām atradnēm

Nr. p.k.	Atradnes "Elerne" iecirknis/ieguvējs	Attālu ms*, m	Platība (ha)	Limita derīguma termiņš	Atļaujas/ licences derīguma termiņš	Smilts-grants, smilts/aleirīts tūkst.m ³	Atlikušie krājumi no limita smilts-grants, smilts/aleirīts tūkst.m ³	TN/ISI/ IVN**
1.	"Mežvidi 2024", SIA "Mežvidi Neo"	0	3,14	10.04.2024.- 31.12.2045.	-	35,06/211,04/ 23,05	35,06/211,04/ 23,05	
2.	"Stiebrīņi 1" SIA "OŠUKALNS"	blakus	8,27	24.03.2025.- 07.01.2050.	-	168,84/9,14/-	168,84/9,14/-	Piemērots IVN
3.	"Stiebrīņi 2" SIA "OŠUKALNS"	380	12,15	24.03.2025.- 07.01.2050.	-	311,81/131,18 /-	311,81/131,18/-	
4.	"Stiebrīņi 3" SIA "OŠUKALNS"	1670	16,48	24.03.2025.- 07.01.2050.	-	274,93/35,55/-	274,93/35,55/-	
5.	"2018. gada iecirknis", VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs"	1230	4,90	11.05.2018.- 31.12.2027.	29.02.2019.- 31.12.2027.	43,18/320,68/-	43,15/320,5/-	ISI/TN
6.	"Elerne 10", SIA "MELIORS KRAUJA"	461	4,44	25.09.2020.- 29.09.2045.	27.05.2021.- 24.09.2045.	91,17/160,34/-	77,91/150,92/-	TN
7.	"Griguliņi-Kaupišķi-5" SIA "Inerto materiālu serviss"	209	14,75	07.12.2021.- 31.03.2033.	13.01.2022.- 31.03.2033.	421,94/410,88 -/	293,146/ 396,369/-	IVN
8.	"Mežvidi-3", Fiziska persona	224	10,09	17.05.2022.- 31.12.2045.	13.10.2022.- 31.12.2045.	136,41/32,12/-	88,485/31,387/-	TN
9.	Atradne "Kaupišķi 4", SIA "Mežvidi Neo"	580	3,05	05.05.2022.- 31.12.2045.	29.09.2022.- 31.12.2045.	40,01/161,04/-	20,144/155,53/-	ISI/TN
10.	"I iecirknis", laukums "Mežvidi-4", SIA "MEŽVIDI"	1040	11,12	23.07.2018.- 31.12.2030.	14.03.2019.- 31.12.2030.	497,23/-/-	1414,832/-/-	ISI/TN

11.	"II iecirknis" īpašums "Osīši", SIA "Daugavpils Dzelzsbetons"	880	28,96	29.01.2010.- 17.12.2019.	25.03.2010.- 17.12.2019.	640/-/-	609,76/-/-	-
-----	--	-----	-------	-----------------------------	-----------------------------	---------	------------	---

* Attālums attiecībā pret paredzētās darbības teritoriju.

** TN – tehniskie noteikumi; ISI – ietekmes sākotnējais izvērtējums; IVN – ietekmes uz vidi novērtējums.

Derīgo izrakteņu ieguvei atradnes "Elerene" iecirknī "Griguliņi – Kaupišķi 5" ir veikta ietekmes uz vidi (turpmāk – IVN) procedūra, un Vides pārraudzības valsts birojs 08.11.2021. ir izsniedzis atzinumu Nr. 5-04/12 *par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu derīgo izrakteņu (smilts un smilts-grants) ieguves darbu turpināšanai un pabeigšanai atradnes "Elerne" iecirknī "Griguliņi – Kaupišķi-5", Tabores pagastā, Augšdaugavas novadā.* Saskaņā ar IVN ziņojumu summārās ietekmes vērtētas no iecirkņa "Mežvidi-4" un II iecirkņa laukuma "Osīši", vienlaikus norādot *iegūtie apjomi 2018.gadā II iecirknī – 20 690 m³ smilts-grants un 50 m³ smilts – attiecas ne tikai uz laukumu "Osīši", bet arī uz iecirkni "Elerne-10" un "2018.gada iecirkni". LVĢMC datos ir norādīts, ka II iecirknī derīgos izrakteņus iegūst SIA "Daugavpils Dzelzsbetons" (atļauja Nr.2 2010.03.25-2019.12.17), SIA "Meliora Krauja" (atļauja Nr.3 2010.12.29-2020.08.24) un VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs" (atļauja Nr.1 2009.11.12-2019.04.27). Šajā IVN tiek vērtēts, ka laukumā "Osīši" tiks iegūti, apstrādāti un izvesti 50 000 m³ derīgo izrakteņu. Tātad divarpus reizes vairāk nekā faktiskais apjoms 2018.gadā visos 3 laukumos kopā: "Osīši", "Elerne 10" un "Elerne" 2018.gada iecirknī, īpašumā "Elerne 4". Tādējādi ir pieņemta iespējami sliktākā situācija, kāda faktiski ir pat mazticama. No minētā izriet, ka kumulatīvās ietekmes no atradnes "Elerne" "2018. gada iecirkņa", iecirkņa "Elerne 10" un "II iecirkņa" īpašumā "Osīši" (kadastra apzīmējums 44920010080) ir vērtētas IVN ziņojumā. Papildus atbilstoši VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs" 06.07.2018. iesniegumam tehnisko noteikumu saņemšanai derīgo izrakteņu ieguvei atradnes "Elerne" "2018. gada iecirknis" paredzētais ieguves apjoms gadā ir tikai 150 m³, savukārt atbilstoši SIA "Meliora Krauja" 19.10.2020. iesniegumam – ieguves apjoms derīgo izrakteņu ieguvei atradnes "Elerne" iecirknī "Elerne 10" plānots līdz 10 000 m³/gadā. Ņemot vērā iepriekš minēto, atradnes "Elerne" iecirknī "Griguliņi – Kaupišķi-5", "Mežvidi-4", "Elerne 10", "2018. gada iecirknis" un "II iecirknis" īpašumā "Osīši" platībās skaitīti netiek.*

Vienlaikus Enerģētikas un vides aģentūra 25.08.2025. ir pieņēmusi lēmumu *par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu* (reģistrācijas Nr. 10.5/41/2025) derīgo izrakteņu ieguvei atradnes "Elerne" iecirkņos "Stiebrīņi 1", "Stiebrīņi 2" un "Stiebrīņi 3" (ar 29.09.2025. lēmumu Nr. 10.5/53/2025 *par grozījumiem 2025. gada 25. augusta Lēmumā "par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu" (reģistrācijas Nr. 10.5/41/2025))*). Attiecīgi minēto iecirkņu ietekmes tiks vērtētas konkrētā IVN procesa laikā.

Atradnes "Elerne" "II iecirknī" īpašumā "Vījgrieži" (~4,5 ha) (kadastra apzīmējums 44920010081) SIA "IMS Latgale" (28.03.2019. izslēgta no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra) 11.09.2008. tika izsniegta bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja Nr.1 ar derīguma termiņu līdz 26.02.2017, un SIA "Inerto materiālu serviss" tika uzsākusi rekultivācijas procesu.

Derīgo izrakteņu ieguvei atradnes "Elerne" "II iecirknī" īpašumos "Elerne 2" (~10,46 ha) (kadastra apzīmējums 44920010037), "Jēkabi 1" (~21 ha) (kadastra apzīmējums 44920010079) un atlikušajā īpašumā "Vījgrieži" daļā (~5,56 ha) (kadastra apzīmējums 44920010081) nav spēkā esošas dokumentācijas. Dienesta rīcībā nav informācijas par atlikušajiem krājumiem minētajos atradnes "Elerne" "II iecirkņa" īpašumos, līdz ar to iespējamās ietekmes no tiem tiks vērtētas, atsākot ieguvi minētajos īpašumos attiecīgā administratīvā procesa ietvaros.

Tādējādi, vērtējot un summējot atradņu un atradņu iecirkņu platības, kuras atrodas paredzētās darbības tiešā tuvumā, secināms, ka kopējā atradņu platība (atrādes "Elerne" iecirknī "Mežvidi 2024" un "Mežvidi-3" un atradne "Kaupišķi 4") nepārsniedz likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. pielikuma 25. punktā noteikto robežsliekšni, kad piemērojama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

Dienests norāda, ka derīgo izrakteņu ieguvei Atradnē un iegūtā materiāla transportēšana no Atradnes teritorijas jāplāno tādā veidā, kas ne radītu trokšņu normatīvu pārsniegumus tuvākajās mājstāvēībās. Derīgo izrakteņu ieguvei un transportēšanai jāizmanto tehnika un iekārtas, kas atbilst MK 23.04.2002. noteikumu Nr. 163 "Par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām" prasībām, un darbības laikā jānodrošina, lai trokšņu līmenis nepārsniedz noteiktos (pieļaujamos) vides trokšņa robežlielumus, kas noteikti MK 07.01.2014. noteikumu Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" 2. pielikumā.

Vienlaikus derīgo izrakteņu ieguves projektā jāiestrādā, ka argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā par derīgo izrakteņu ieguves darbības radīto troksni dzīvojamo māju teritorijās un pie paredzētās darbības trokšņa ietekmei visvairāk pakļautajām fasādēm veicami mērījumi MK 07.01.2014. noteikumu Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" paredzētajā kārtībā un atkarībā no to rezultātiem lemjams par papildus pasākumu, t.sk. par derīgo izrakteņu ieguves darbības nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami Dienestā un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuru tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.

Lai mazinātu ietekmes uz gaisa kvalitāti, Iesniedzējai jāparedz pasākumi putekļu lokalizācijai derīgo izrakteņu uzglabāšanas, iekraušanas un transportēšanas laikā (piemēram, sausajos gada periodos paredzēt iegūtā materiāla krautņu laistīšanu, transporta kravas kastu pārsegšanu, piebraucamo ceļu mitrināšanu).

Dienesta ieskatā Ierosinātajai jānodrošina informācijas (kontakttālruni, e-pastu u.c.) pieejamība, kur vērsties, lai ziņotu par putēšanu, gaisa kvalitāti un/vai trokšņa pārsniegumiem. Saņemot tādu ziņojumu, veikt korektīvas darbības, ja tādas ir nepieciešamas; visu saņemto sūdzību reģistrēšana par gaisa kvalitāti un/vai troksni, identificējot to cēloņus un īstenojot korektīvas darbības; visu ārkārtas situāciju reģistrēšana, kas rada pastiprinātu putēšanu un/vai gaisa piesārņojumu, identificējot to cēloņus un īstenojot korektīvas darbības.

Ņemot vērā, ka Atradnes apkārtnē teritorija nav blīvi apdzīvota, secināms, ka paredzētā darbība netiek uzskatīta tik kompleksa un būtiska, ka tai būtu nepieciešams piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru atbilstoši Novērtējuma likuma 3.² panta pirmās daļas 4) punktam, Iesniedzējai derīgo izrakteņu ieguve, uzglabāšana un transportēšana veicama tā, lai netiktu pārsniegtas normatīvajos aktos par derīgo izrakteņu ieguvei, gaisa kvalitāti un trokšņa pārvaldību noteiktās prasības. Paredzētās darbības rezultātā radītās ietekmes attiecībā uz derīgo izrakteņu ieguves tuvējām mājām ir lokālas un pārvaldāmas.

Vienlaikus derīgo izrakteņu ieguves darbos tiks izmantota tehnika, no kuras ir iespējama degvielas un smērēlļu noplūde avāriju situācijā. Lai arī nedz degviela, nedz smērvielas pastāvīgi netiks uzglabātas darbības vietā un tehnikas uzpilde paredzēta uz šim nolūkam paredzētajiem paklājiem, tomēr pastāv risks, ka noplūstot degvielai un smērēļļām tiks piesārņota ieguves procesā atradnē izveidotā ūdenstilpe. Ņemot vērā, ka kopumā avāriju risks ir mazs, laicīgi veicot transporta un tehnikas apskati un apkopi, kā arī faktu, ka darbības vietā ir iespējams nodrošināt absorbējošo materiālu pastāvīgu klātbūtni, ietekme visticamāk nebūs negatīva. Lai gan šie piesardzības pasākumi nenovērsīs grunts un gruntsūdens piesārņojuma rašanās iespējas, tie nodrošinās to, ka piesārņotā grunts, ja tāda tiks konstatēta, kā arī teritorija, kurā tā izvietota, tiks saņemta atbilstoši normatīvo aktu prasībām, novēršot piesārņojuma tālāku izplatīšanos gruntī un gruntsūdeņos.

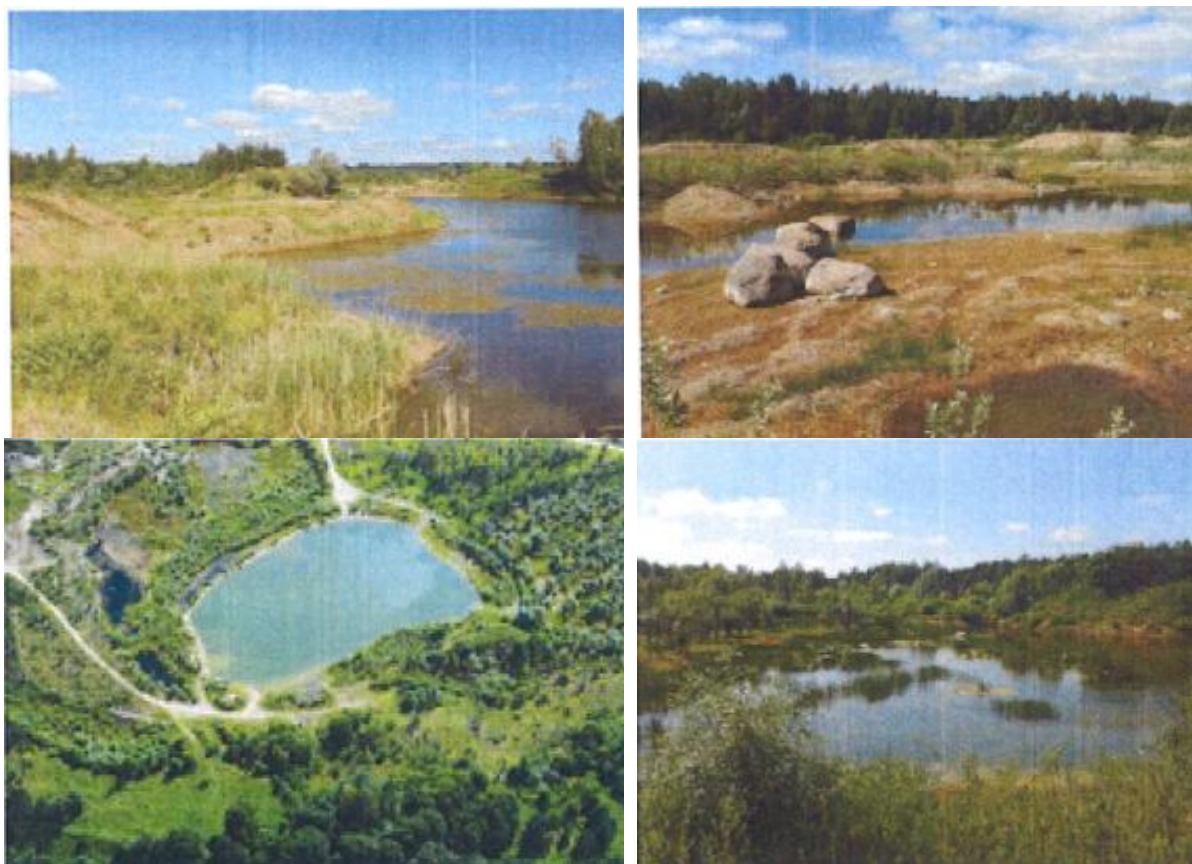
Citu dabas resursu izmantošana ieguves darbu laikā nav paredzēta. Derīgo izrakteņu ieguves darbi nebūs tieši saistīti arī ar atkritumu rašanos. Nelielos daudzumos radītie sadzīves atkritumi, koksnes atkritumi vai bīstamie atkritumi, kuru rašanās ir mazticama, tiks savākti un nodoti atkritumu apsaimniekotājam, kam ir saņemta attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas atļauja. Darbinieku vajadzībām ieguves laukumā tiks novietota pagaidu pārvietojamā biotualets un iespējams atkritumu konteiners. Ieguves process būs saistīts ar sadzīves atkritumu rašanos, kā arī sadzīves notekūdeņu radīšanu. Dzeramā ūdens ieguve nav paredzēta.

Saskaņā ar Piesārņoto vietu pārvaldības sistēmu² Atradne neatrodas piesārņotā vai potenciāli piesārņotā vietā vai tiešā tās tuvumā.

Atbilstoši Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes uzturētajai informācijas sistēmas “Mantojums”³ datiem paredzētā darbība nav plānota vēsturiski nozīmīgā vietā.

Paredzētās darbības vietā ekstremālu meteoroloģisko apstākļu dēļ, vētras gadījumā, plūdu, miglas, ugunsgrēku un citu dabas katastrofu rezultātā var tikt negatīvi ietekmēta gan vide, gan iedzīvotāji, tomēr tas ir iespējams jebkurā teritorijā valstī.

Iesniedzēja iesniegumam ir pievienojusi SIA “Šurfs” 2024. gadā izstrādāto paredzētās darbības raksturojumu un ietekmi uz erozijas procesiem (turpmāk – Ģeologa atzinums). Ģeologa atzinumā sniegts arī Atradnes raksturojums *Teritorija labi redzama no Daugavas otrā krasta un ļoti pazemina apkārtējās ainavas tālplāna vērtību, kura ir daļa no reģionālā tūrisma piedāvājuma šajā teritorijā. Teritorijas neveido pievilcīgu skatu (skat. foto), neskatoties uz to, ka tā atrodas aizsargājamo ainavu apvidū “Augšdaugava” (skat. 3. att.).*

3.attēls. Foto no Ģeologa atzinuma.

Atbilstoši Ģeologa atzinumā norādītajai ģeomorfoloģiskajai erozijas analīzei *Atradne atrodas blakus Daugavas III virspalu terases valnim ar atzīmēm 96-100 m v.j.l. Parasti šī teritorija palos nepārplūst. 0,1% palu līmenis ap 96 atzīmi. Starp Daugavas stāvkraustu un karjera rekultivācijas nogāzi (Daugavas krasta III terases valnis) ir ap 100 m. Lai pavasara palos neizskalotu Daugavas krasta valni, nepieciešams ielaist Daugavas palu ūdeņus no A malas (atzīmes 91,3). Palu perioda līmeņu starpība starp Daugavu un atradnes ūdenskrātuvi nedrīkst būt lielāka par vaļņa kores platumu šaurākajā vietā. Veidojot rekultivācijas nogāzes, jāparedz nogāžu stiprināšanu no izskalošanas (oļi, grants) starp atzīmēm 96-91 m, lai izturētu Daugavas ūdeņu ieteci – izteci. Lai stabilizētu situāciju pēc atradnes posmā rekultivācijas darbu laikā paredzēts izveidot atdalošo bermu ar atzīmi 93,0 m. Berma samazinās palu straumes ieplūstošo un izplūstošo ātrumu, kas sekmēs krasta zonu neizskalošanu. Ilgstošā*

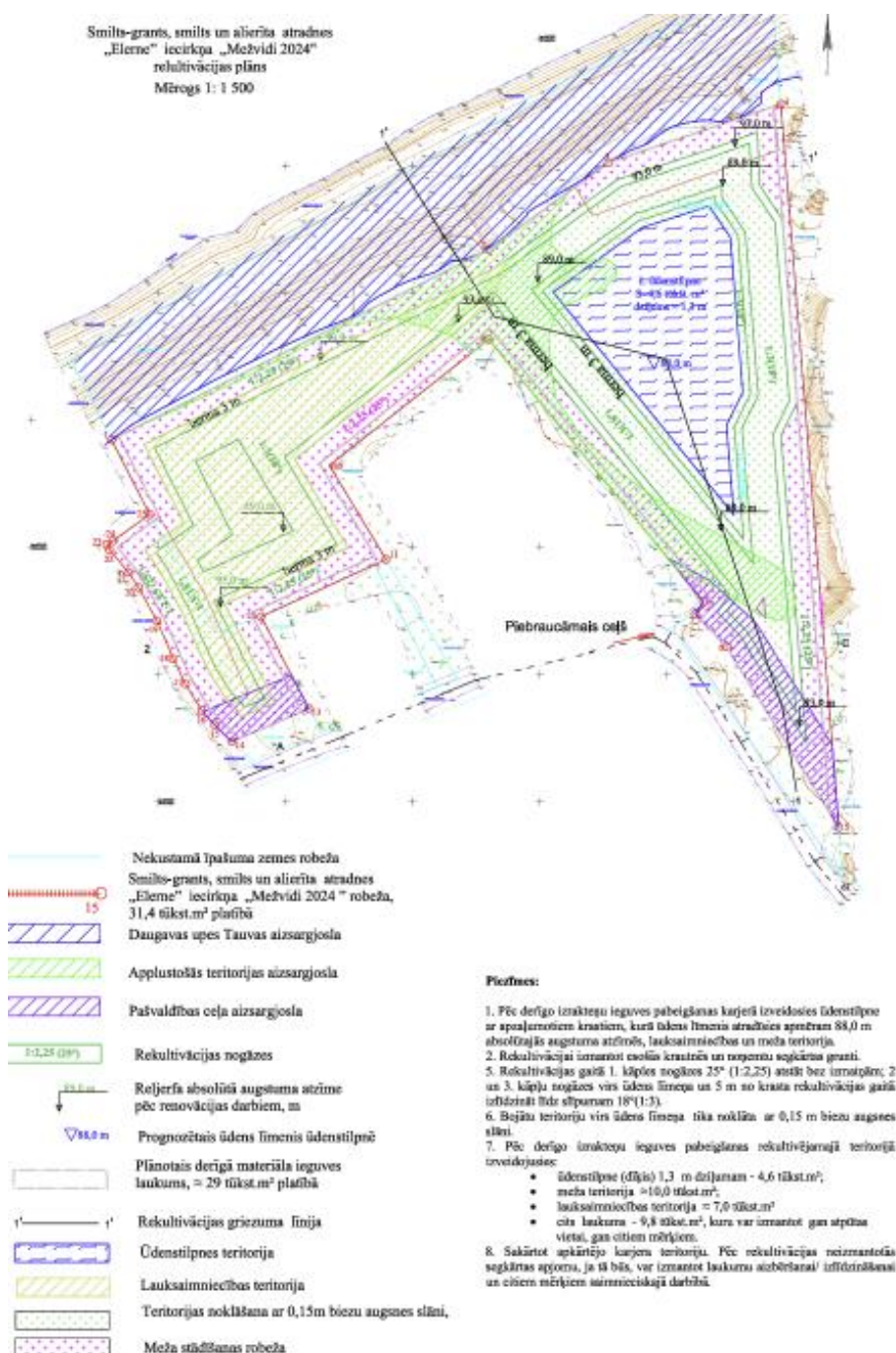
² <https://pvps.vvd.gov.lv/#/territory/map> (dati skatīti 26.11.2025.)

³ <https://karte.mantojums.lv/?z=12.08856&lng=26.72118&lat=55.91162&object=4067> (dati skatīti 26.11.2025.).

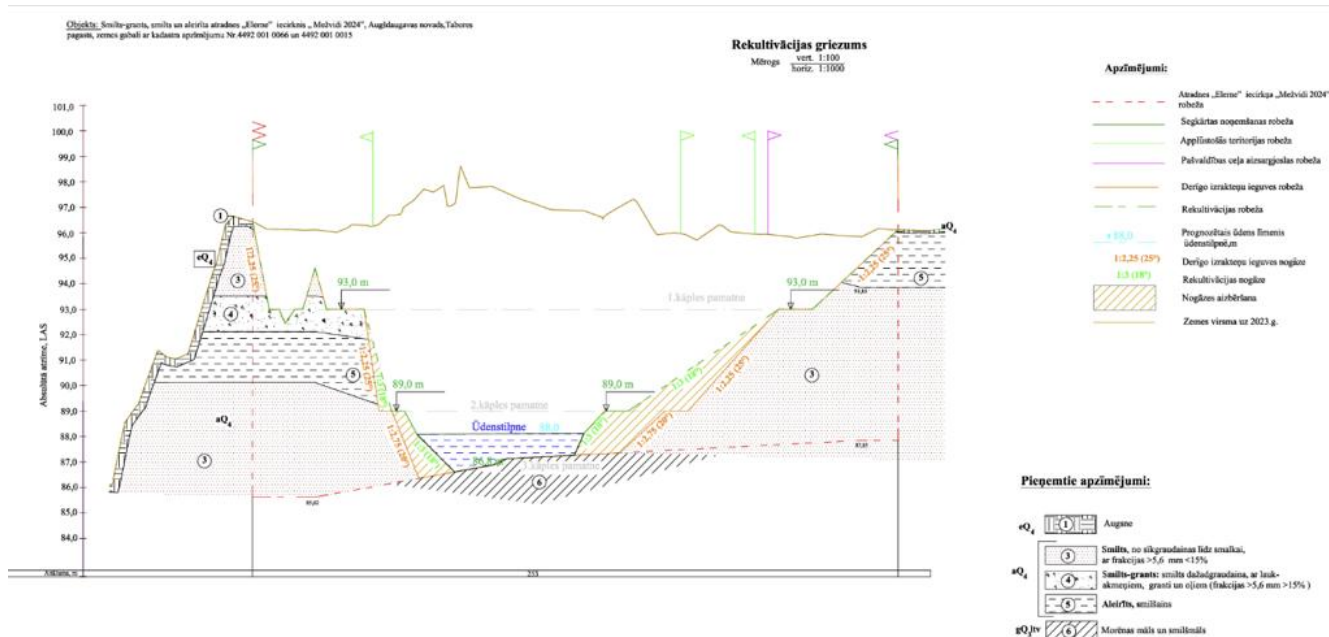
periodā pārplūstošās vietās uzkrāsies palu nogulumu un reljefa atzīmes pakāpsies. Jāparedz ūdenstilpes uzturēšanas, tīrīšanas darbi.

Lielu palu gadījumā (10-1%) Daugavas straumes virziens saglabāsies un zemākajās un izstrādātajās vietās ieplūdīs sānu straumītes bez grants izskalošanas. Palos vienu reizi 1000 gados notikumu gaitu paredzēt nevar, jo būs svarīgākas lietas – jāevakuē visi Daugavpils iedzīvotāji, kuri dzīvo zemāk par 97 atzīmi.

Daugavas starppalu līmenis ir 88,0 m v.j.l. Karjera ūdenskrātuves līmenis izstrādes laikā var sasniegt 88,0 m atzīmi, bet ilgstošas ekspluatācijas laikā tas nostāsies uz 91,5-92,0 m atzīmes. Gruntsūdens līmeņa svārstības blakus Daugavai saistītas ar Daugavas līmeni un spēj svārstīties no 88 līdz 96 m atzīmei. Izstrādes laikā derīgo materiālu paredzēts iegūt līdz 86,7 m atzīmei. Gruntsūdens pazeminājums 1,3 m ir neliels un depresijas piltuve var arī neizveidoties. Tuvākās apdzīvotās vietas atrodas vismaz 1,5 km attālumā un tās ietekmi neizjutīs (skat. 4. un 5. att.).

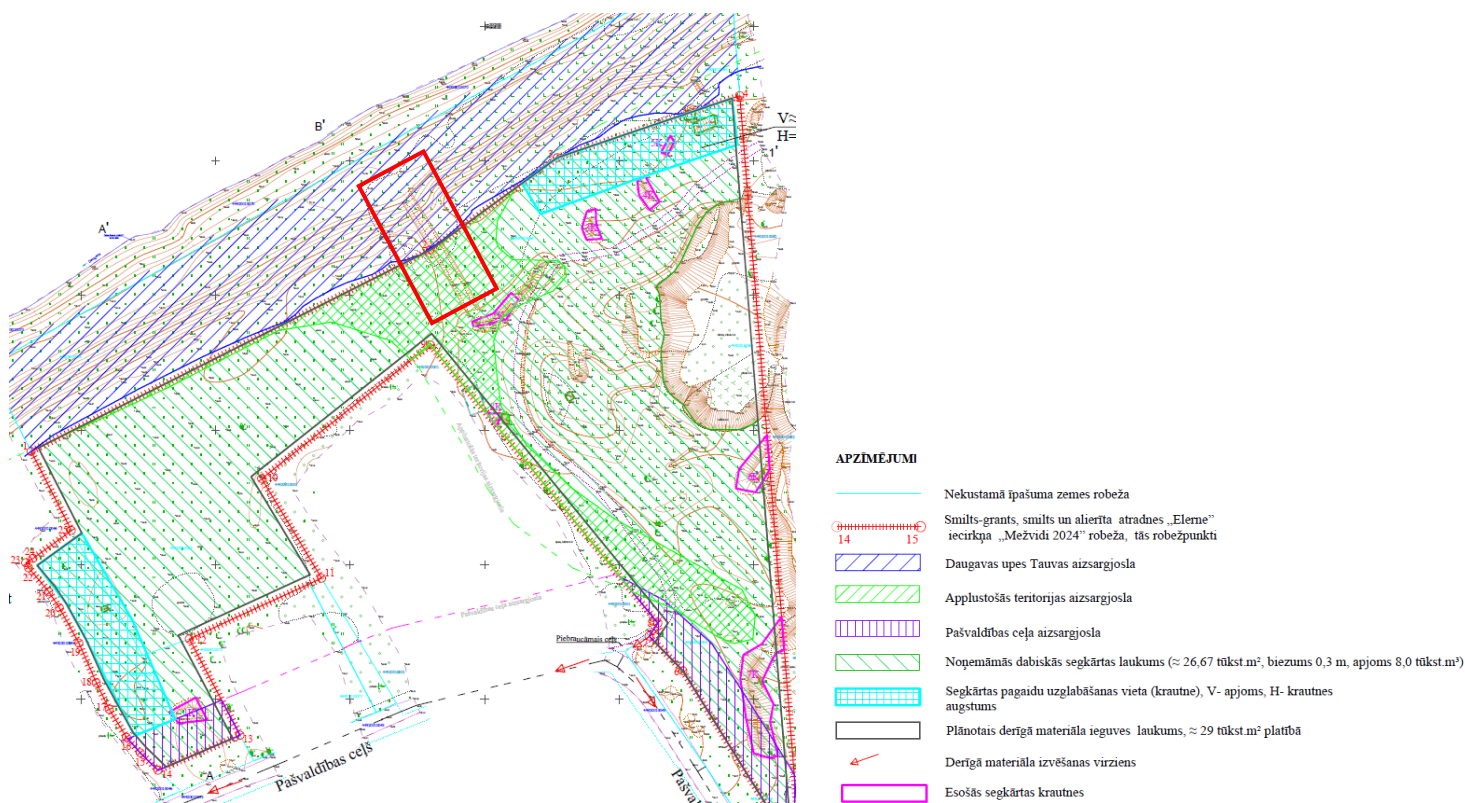
4.attēls. Atradnes rehabilitācijas plāns.

5. attēls. Rekultivācijas griezumš.

Nemot vērā, ka Atradne daļēji atrodas applūstošā teritorijā (4,55 tūkst. m²), paredzētā darbība realizējama tādā veidā, lai nerastos pretruna ar virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu un tajā ietilpstošo applūstošo teritoriju uzdevumu, kas noteikts Aizsargjoslu likuma 7. panta pirmajā daļā – samazināt piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērst erozijas procesu attīstību, ierobežot saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabāt apvidum raksturīgo ainavu. Papildus saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 5) punkta f) apakšpunktu 10 metru platā joslā no applūstošās teritorijas aizliegts *iegūt un izmantot derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdeņu ieguvī ūdensapgādes vai rekreācijas vajadzībām aizsargjoslā esošai dzīvojamai vai atpūtnieku aprūpei paredzētai ēkai*. Dienests norāda, ka no minētā izriet, ka ieguves laukuma izveide visā krājumu aprēķina laukuma platībā (31,4 tūkst. m²) nav iespējama. Nemot vērā minēto, derīgo izrakteņu ieguve īstenojama ārpus applūstošās teritorijas, papildus atkāpjoties 10 m no tās. Attiecīgi Ģeologa atzinumam pievienotajā rekultivācijas darbu plānā un rekultivācijas griezumā (un izrietoši arī ieguvē) norādītie risinājumi ir pretrunā Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 5) punkta f) apakšpunktam.

Derīgo izrakteņu ieguve paredzēta apmēram 10 m dziļumā (skat. 5. att.), kā arī sagatavošanas darbu plānā ir redzams applūstošās Atradnes daļas savienojums ar Daugavas krastu (skatīt 6. att.), kas varētu ietekmēt krasta izskalošanos un nogāžu noturību un sekojoši Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) AAA “Augšdaugava”.

6.attēls. Sagatavošanas darbu plāns

Vienlaikus Aizsargjoslu likuma 42. panta pirmās daļas 1) punkta c) apakšpunkts paredz, lai nodrošinātu autoceļa pārredzamību un transportlīdzekļu satiksmes drošību, aizsargjoslās gar autoceļiem aizliegts *bez autoceļa īpašnieka atļaujas veikt jebkurus būvniecības un derīgo izrakteņu ieguves darbus, kā arī grunts rakšanas un pārvietošanas darbus, izņemot lauksaimniecības vajadzībām nepieciešamos darbus*. Līdz ar to derīgo izrakteņu ieguves projekta izstrādē jāievēro Aizsargjoslu likumā noteiktais.

Atbilstoši Valsts zemes dienesta kadastra informācijas sistēmas datiem⁴ Atradne atrodas navigācijas tehniskā līdzekļa aviācijas gaisa kuģu lidojumu drošības nodrošināšanai tālās ietekmes zonā. Saskaņā ar likuma “Par aviāciju” 41. panta 8. punktu: *papildus citu normatīvo aktu prasību izpildei saņemama Civilās aviācijas aģentūras atļauja būvēt, ierīkot un izvietot šādus gaisa kuģu lidojumu drošumam potenciāli bīstamus objektus, kuri veicina vai var veicināt putnu masveidīgu pulcēšanos (pastāvīgs barības avots un ligzdošanas vietas), — 15 kilometru rādiusā no lidlauka kontrolpunkta*. Atbilstoši iesniegumam Atradne pēc izstrādes pabeigšanas kā viens no rekultivācijas veidiem ir paredzēta ūdenstilpes izveidošana. Ņemot vērā minēto, paredzētās darbības veikšanai jāsaņem valsts aģentūras “Civilās aviācijas aģentūra” atļauja. Vienlaikus Dienests secina, ka izveidota ūdenstilpe var veicināt putnu masveida pulcēšanos, līdz ar to ir nepieciešams papildus izvērtējums, proti, sadarbībā ar ornitologu ir nepieciešams paredzēt pasākumus putnu sugu atbaidīšanai no derīgo izrakteņu ieguves laikā izveidotās ūdenstilpes.

Saskaņā ar Daugavpils novada teritorijas plānojuma 2012.–2023. gadam⁵ (turpmāk – Teritorijas plānojums) funkcionālā zonējuma kartē paredzētās darbības vietā ir noteikta *Mežu teritorijas (M)* un *Lauksaimniecības teritorijas (L)* funkcionālā zona (skat. 7. att.). Saskaņā ar Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (turpmāk – TIAN) 90.3. un 97.2.2. apakšpunktu derīgo izrakteņu ieguve ir noteikta kā viens no *Mežu teritorijas*

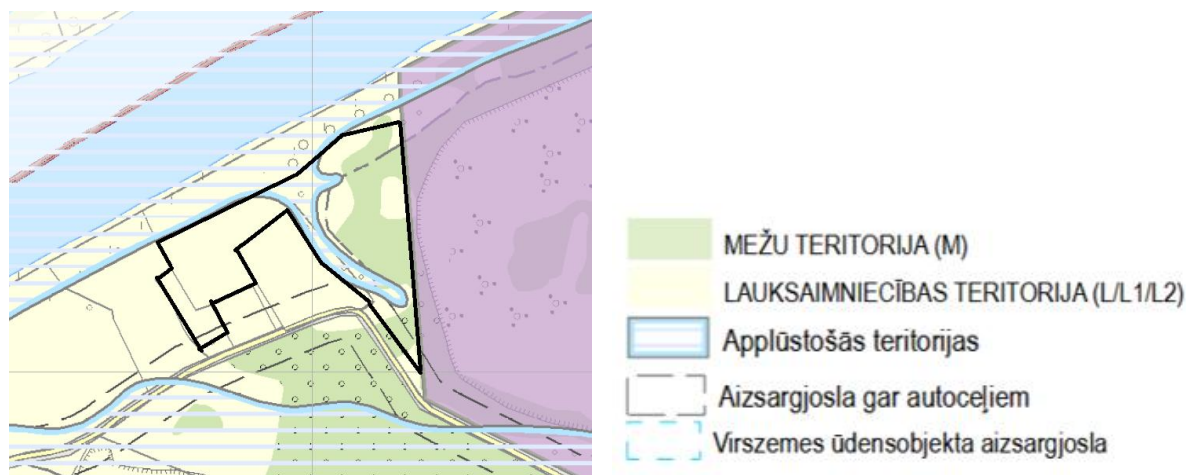
⁴ <https://www.kadastrs.lv/#result> (dati skatīti 26.11.2025.)

⁵ Apstiprināts ar Daugavpils novada domes 02.07.2014. lēmumu Nr. 667 (protokols Nr.15, 1.§) “Par Daugavpils novada teritorijas plānojuma 2012.-2023. gadam apstiprināšanu”. Aktuālā versija pieejama: https://geolativija.lv/geo/tapis#document_219#nozooom (dati skatīti 25.11.2025.)

(M) un Lauksaimniecības teritorijas (M) papildizmantošanas veidiem. Ņemot vērā minēto, Dienests secina, ka paredzētā darbība atbilst spēkā esošajam Teritorijas plānojumam.

Ietekmes sākotnējā izvērtējuma ietvaros saņemta arī Valsts meža dienesta 03.10.2025. vēstule Nr. DVM.7-1/2159, kurā norādīts, ka, balstoties uz Meža valsts reģistra datiem, paredzētās darbības teritorijā nav reģistrēta meža zeme un koku ciršanu nosaka MK 02.05.2012. noteikumi Nr. 309 “Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža”.

Dienests norāda, ka koku ciršana veicama atbilstoši Valsts meža dienesta 03.10.2025. vēstulē Nr. DVM.7-1/2159 norādītajam.

7. attēls. Paredzētās darbības teritorijas funkcionālais zonējums.

Vienlaikus TIAN 278. punkts nosaka, ka *Veicot zemes līmeņa pazemināšanu vai paaugstināšanu vairāk par 0,5 m, izstrādā teritorijas vertikālo plānojumu, kā būvprojekta vai teritorijas labiekārtošanas projekta sadaļu. Ja minētie darbi paredzēti tuvāk par 6 m no blakus esošā īpašuma robežas, jeb uz robežas, zemes līmeņa pazemināšana vai paaugstināšana jāaskaņo ar kaimiņu zemes vienības īpašnieku (valdītāju).* No minētā izriet, ka derīgo izrakteņu ieguvei tuvāk par 6 m no blakus esošajiem nekustamajiem īpašumiem, nepieciešams saņemt blakus esošu īpašumu īpašnieku saskaņojumus, kas pievienojami derīgo izrakteņu ieguves projektam.

Atbilstoši Teritorijas plānojumam AAA “Augšdaugava” ir iekļauts nacionālas nozīmes ainavu telpā. TIAN 307. punkts nosaka, ka ainaviski vērtīgajās novada teritorijās aizliegts veikt darbības, kas būtiski pārveido ainavu un tās elementus, izmaina kultūrvēsturiskās vides īpatnības un novadam raksturīgos ainavu elementus vai samazina bioloģisko daudzveidību un ainavas ekoloģisko kvalitāti, darbības, kā rezultātā notiek ainavas rakstura izmaiņas, nozīmīgu skatu punktu un perspektīvu aizsegšana, aizbūvēšana ar ēkām, apstādīšana ar kokiem, reljefa pārveidošana, savukārt saskaņā 310.3. apakšpunktu nozīmīgās ainavu telpās aizsargājamo ainavu apvidos jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošanai un lielākas par 2 ha platības apmežošanai jāsaņem sertificēta ainavu eksperta pozitīvs atzinums. Atkarībā no konkrētas situācijas Daugavpils novada pašvaldība var piemērot arī lokāla ainavu plāna izstrādi. Vienlaikus TIAN 393. punkts nosaka, ka *Veicot derīgo izrakteņu ieguvi aizsargājamo ainavu apvidū, atstāt meža joslu gar ieguves teritorijas robežu un paredzēt pakāpenisku izstrādājamās teritorijas rekultivāciju, lai mazinātu darbības ietekmi uz vietas ainaviskumu.*

Iesniedzēja ir iesniegumam pievienojusi Mg.env.sc Valda Līkosta 26.07.2024. sastādīto *Ainavu eksperta atzinumu par derīgo izrakteņu ieguves darbu vietas rekultivācijas un ieguves nosacījumiem smilts-grants, smilts un aleirīta atradnes “Elerne” “Mežvidi 2024” Augšdaugavas novada, Tabores pagastā* (turpmāk – Ainavu eksperta atzinums). Atbilstoši Ainavu eksperta atzinumam *Atradnes iecirkņa “Mežvidi 2024” teritorija ir redzama no atsevišķiem punktiem Daugavas labajā krastā esošā reģionālā autoceļa P65 Stropi-Krauja un valsts nozīmes autoceļa A6 Rīga—Daugavpils—Krāslava—Baltkrievijas robeža (Pāternieki) posma aptuveni 3 km garumā, vienlaikus nelielā īpašuma teritorija un 300m garā krasta līnija*

esošajā situācijā no ainavas vērotāja skatu viedokļa nav izdalāma no kopējās koku līnijas gar Daugavas krastu apskatītajā upes posmā. Plānotās ieguves vietas tuvumā neatrodas viensētas vai apdzīvotas vietas, taču tuvākās apdzīvotās viensētas un to grupas ir pretējā Daugavas upes krastā 0.5 km – 3.0 km un lielākā attālumā. Novērtētā teritorija, kā daļa no kopējās krasta līnijas ir saskatāma bezlapu periodā no atsevišķām 1.3 km attālumā esošām, augstāk krastā izvietotām ēkām Teivānu ciemā, kas izvietotas Daugavas labajā krastā.

Atradnes teritorijai pieguļošās teritorijas (Daugavas loks - Elerne) ir labi redzamas no Daugavas labā krasta, kur no vairākām skatu vietām ir vērojami plaši, atklāti un tāli skati pateicoties novietojumam augstāk reljefā. Pašā Elernes lokā arī pastāv salīdzinoši atklāti skati uz Daugavas pretējo krastu, lai gan no vietējās nozīmes ceļiem šādi skati novērojami tikai nelielā posmā gar pašu Daugavas krastu ieņem Kraujas ciemam. Citur no pašvaldības ceļiem un vietējās nozīmes grants ceļiem dominē vizuāli slēgtu ainavas skatu teritorijas, ko noslēdz mežaudzes vai krūmāji. Ainavu vizuālajai uztverei nozīmīgākās vietas ir tās, no kurām vērotājs (cilvēks) var teritoriju pārredzēt, un attiecībā uz Elernes loku, tādas vietas ir tuvumā esošie ciemi un viensētas gar Daugavas labo krastu, kā arī minētais autoceļš A6 un daži vietējās nozīmes ceļi Daugavas labajā krastā, no kuriem, lai arī ir vērojami plaši un atklāti skati, Daugavu un tās pretējo (kreiso) skatu lielā mērā aizsedz mežaudzes Daugavas abos krastos. Savukārt piekļuvi tuvāk Daugavai lielā mērā ierobežo privātīpašumi un ceļu neesamība vai to sliktā kvalitāte, kas vērojama Elernes loka apvidū posmā gar upes loku, kurā izvietota plānotā darbības vieta, un tāpēc tie nav uzskatāmi par nozīmīgiem ainavu vizuālajā uztverē. Jāvērš uzmanība, ka arī Daugavas labajā krastā, no kura ir vērojams Elernes loks pēdējā gadsimta, tai skaitā arī iepriekšējos 25-30 gados ir palielinājis mežaudžu platības, kā rezultātā samazinot arī skatu vietas upes labajā krastā, no kurām Daugava un Elernes atradņu grupa būtu redzama.

Salīdzinoši citos Daugavas lokos autoceļi izvietoti tuvu upei, tādējādi padarot to vizuāli uztveramāku un ainavu labāk pārredzamu. No publiski pieejamām un tūrisma mērķiem attīstītām un būtiskām skatu vietām (Krauja, Viļušu avots un Dinaburgas (Vecpils) pilskalns) dominē vērtīgas panorāmas tipa ainavas ar tāliem skatiem uz Daugavas upi un tās ieleju, bet skati uz plānoto ieguves vietu noslēdzas mežaudzēs gar upes krastu. No skatu vietas Viļušu avots (8.att.) vai Dinaburgas pilskalns (9.att.), īpaši bezlapu periodā, ir redzamas veco karjeru ieguves vietas, kas izvietotas pie pašas Daugavas upes (atradnes “Elerne” II un III iecirkņa A daļa), tādējādi samazinot skata ainavisko vērtību, taču no tām nav redzama Atradnes teritorija, ko aizsedz, gan daļēji rekultivētās un ar kokiem aizaugušās ieguves vietas kreisā krasta tuvumā, gan starpā esošās mežaudzes.

8.attēls. Ainava paredzētās darbības virzienā no “Viļušu avots” (foto no Ainavu eksperta atzinuma)

9.attēls. Skats uz paredzētās darbības vietu no Dinaburgas (Vecpils) pilskalna augstākā punkta (foto no Ainavu eksperta atzinuma).

No tā secināms, ka plānotā darbība, kas paredz esoša laukumveida elementa – derīgo izrakteņu ieguve aizaugušas lauksaimniecības zemes nogabalā ar nelielu platību, būtiski negatīvi neietekmēs ainavisko skatu vērtību no publiskajām un plaši pieejamām tūrisma vietām, kas radītas augstvērtīgās ainavas vērošanai aizsargājamā ainavu apvidū “Augšdaugava”. Tāpat secināms, ka veģetācijas periodā arī lielākā daļa no citām tuvumā esošajām ieguves vietām ir grūtāk pamanāmas un to ietekme tūrisma sezonā uz ainavu ir mazāka nekā bezlapu periodā, jo rekultivējot ieguves vietas tajās primāri izveidojas lapu koku audzes (bērzs, kārklis, vītols, apses u.c. koki un krūmi).

Saskaņā ar Ainavu eksperta atzinumā norādītajiem secinājumiem: Kopumā plānotajā derīgo izrakteņu ieguves vietā un tās tuvākajā apkārtnē vērojamas gan parastas, Latvijas iekšzemes līdzenumiem tipiskas, vienveidīgas meža ainavas ar plašu mērogu (D, ZA un R no ieguves vietas), gan unikālās terasēto upju ieleju ainavas (Z un A daļa), kuras vērtējamas, kā ļoti vērtīgas. Taču plānotās darbības apjoms (papildu zemes seguma veida maiņa plānota ~ 3 ha) ir neliels un teritorijas novietojums blakus esošai, lielai izstrādes vietai (atradne “Elerne”) un apkārtējo mežu teritoriju tuvums mazina iespējamo negatīvo derīgo izrakteņu ieguves darbu ietekmi uz esošajām ainavu teritorijām un veicamie darbi būtiski nepalielina šajā Daugavas lokā esošo ieguves vietu kopējo negatīvo ietekmi uz teritorijas ainavu. Daudz būtiskāk būtu izstrādāt kopēju rekultivācijas plānu pamestajām derīgo izrakteņu vietām Elernes loka ziemeļu daļā, kurā lielāku negatīvo efektu uz ainavu šobrīd rada krūmu un nelielu koku audzes, kas arvien vairāk noslēdz ainavu un mazina tās mozaīkveida raksturu.

Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas palielināšanās par ~3 ha neradīs nozīmīgas ietekmes uz ainavu vizuālajām izmaiņām, jo plānotā darbība neparedz veidot objektus, kas būtu redzami no plašām teritorijām, neveido izteiktas objektu dominantes (kā, piemēram, vēja elektrostaciju vai citu objektu būvniecības gadījumā), lai gan zeme virsma iegūs negatīvas reljefa formas. Kopumā vietas ainavu struktūra nemainīsies, jo paredzamā darbības vieta nav redzama no ceļiem un citiem publiski pieejamiem un plaši izmantotiem skatu punktiem. Vienlaikus ieguves vietas atrašanās pašā Daugavas upes krastā, varētu radīt diskomfortu ainavu vērotājam tiešā tās tuvumā, lai gan līdzīga ainava paveras no pašvaldības ceļa visā Elernes loka Z daļā, taču ūdens tūrisma dalībniekiem no upes līmeņa ieguves vieta un tās reljefs nebūs redzams jo upes vidējais normālais ūdens līmenis ir novietots par apmēram 10 m zemāk.

Vērtējot derīgo izrakteņu ieguves vietas paplašināšanas esošo ainavu vizuālo vērtību un iespējamās ietekmes uz to, izmantoti sekojoši kritēriji – ainavas pārskatāmība, pieejamība, ainavu daudzveidība, tipiskums, unikalitāte, dabiskums un skata kvalitāte. Novērtējuma gaitā apsekotas nozīmīgākās vietas (ciemi, mājvietas, ceļi, tūrisma objekti), no kurām varētu atklāties skati uz ieguves vietu. Tā kā ieguves vieta no visām publiski pieejamajām ainavu vērošanas vietām un pusēm ir ieskauda ar mežaudzēm, novietota prom no lielākajiem ceļiem un tā ir neliela, tad tā būtiski nemainīs teritorijā dominējošās ainavas un skatus un arī ainava kopumā nemainīsies, nedz tuvos, nedz tālos skatos, izņemot vizuālo traucējumu, ko var radīt ieguves tehnikas darbība, vērojot no blakus esošā, vietējās nozīmes pašvaldības autoceļa. Vienlaikus šādas ietekmes mazināšanai, būtiski veikt saskaņotu un teritorijai atbilstošu ieguves vietas rekultivāciju (ieteikumus skatīt zemāk).

Kopumā ieguves darbu veikšana konkrētajā īpašumā un citu atradņu izstrāde Elernes lokā un šo darbību ietekme uz ainavas estētisko nozīmīgumu ir sarežģīti vērtējama, jo šādu ietekmju nozīmīgums, galvenokārt saistāms ar iedzīvotāju attieksmi pret to. Savukārt attieksmi veido katra indivīda subjektīvās uztveres īpatnības un zināšanas par ainavu vai tās elementiem, tāpēc ietekmju nozīmīgumu šādā aspektā grūti novērtēt pēc vienotas metodes. Tomēr plānotās darbības vietas ainavu izpēti un veiktā teritorijas apsekošana, kā arī vēsturiskā saimnieciskās darbības pieredze šajā teritorijā dod pamatu secinājumam, ka vietas ainaviskie aspekti nav uzskatāmi par izslēdzošu vai būtisku kritēriju, kurš ierobežotu plānoto ieguves darbu veikšanu un paplašināšanu Atradnes laukumā, jo veicot pārdomātu ieguves vietas rekultivāciju, var uzlaboties apkārtējās ainavas kvalitāte kopumā, jo tā kļūs atvērtāka. Vienlaikus secināms, ka Elernes loka ainavu nav iespējams atgriezt kultūrvēsturiskajā veidolā, taču veicot saskaņotus un atbilstošus rekultivācijas darbus agrākajās un esošajās ieguves vietās ir iespējams radīt jaunu, ainaviski pieņemamu teritoriju, kurā dominē mozaīkveida mežaudžu, ūdenskrātuvju un smilšaina cilmieža pļavu teritorija, kuru tālajos skatos noslēdz mežs.

Izvērtējot ainavu vizuālo pārskatāmību un esošo struktūru secināms, ka nozīmīgākie elementi, kas pašreizējā situācijā aizkavē ainavu izmaiņu redzamību un negatīvās ietekmes ir mežaudžu esamība ap plānoto ieguves vietu abos Daugavas krastos. Vērtējot kontekstā ar kultūrvēsturisko Daugavas loku ainavu, kurā dominēja atklāti skati tuvplānā un slēgti meža skati tālumā, ieteicams Atradnes rekultivācijas projekta laikā plānot pasākumus, kas rada vizuāli pievilcīgas, atvērta tipa ainavu elementus – piemēram, ūdenskrātuves, vai pļavas vietās, kur tas iespējams, kā arī mazina ieguves darbu redzamību no tuvākajiem skatu punktiem. Rekultivācijas plānā, ņemot vērā šajā novērtējumā apskatītos aspektus, lai mazinātu iespējamo negatīvo ieguves darbu ietekmi uz apkārtējās teritorijas ainaviskajām vērtībām⁶, un pēc rekultivācijas pabeigšanas nodrošinātu teritorijas iekļaušanos kopējā dabisko ainavisko elementu struktūrā, ieteicams rekultivācijas darbu projektā paredzēt šādus pasākumus:

- 1) visās atkāpēs, gar ieguves laukuma ārējām robežām, atradnes izstrādes darbu laikā jāatstāj esošie koki un krūmāji, lai mazinātu ieguves laukumu redzamību atradnes iecirkņa izstrādes laikā;
- 2) pēc atradnes rekultivācijas darbu pabeigšanas un veģetācijas atjaunošanās virsūdens nogāzes un izstrādes pamatnē – jāveic koku un krūmu izciršana (veicot darbu saskaņošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā) īpašuma robežās, lai nodrošinātu teritorijas atvērtību un īpašuma laukuma saplūšanu ar blakus esošo atvērto ainavas elementu – pļavu;
- 3) pēc iespējas jāsamazina transformējamo zemju platības – segkārtas un derīgā materiāla krautnes jāveido tikai ieguves laukuma robežās, vai ārpus īpašuma, piemēram īpašumā "Grantiņi", kurā ir esoša derīgo izrakteņu ieguves vieta, pirms rekultivācijas darbu pabeigšanas īpašumā esošajā atradnes daļā;
- 4) Nav ieteicams veikt materiāla apstrādi vai pārstrādi īpašuma robežās.

⁶ Secinājumi un ieteikumi norādīti, pieņemot, ka atradnes un īpašuma teritoriju neietekmē un tās reljefa struktūru neietekmē pali vai citi mūsdienu ģeoloģiskie procesi, kas šī ainavu izvērtējuma laikā nav vērtēti un, kuru risku novērtējums uz šī atzinuma izstrādes brīdi nav pieejams.

- 5) Izstrādājot rekultivācijas projektu, jāizvērtē iespējas veikt Licences laukuma rietumu daļas (no Licences laukuma robežpunkta 9 - 25, no 1 – 2) izstrādi un rekultivāciju tā, lai rekultivētās laukuma daļas pamatnes virsmas augstums nav zemāks par +93.0 m vjl. (LAS-2000.5) un tā veidotu vienu lauksaimniecībā izmantojamo teritoriju (pļavu) ar tālāk esošo pļavas masīvu.
- 6) Ieteicamais rekultivēto virsūdens nogāžu slīpums – 1:3 (vismaz gar Licences laukuma robežā gar Daugavas upi), kas mazinātu atradnes negatīvo reljefa formu ietekmi uz ainavu ilgtermiņā, pēc izstrādes darbu pabeigšanas.
- 7) Ieteicamais atradnes rekultivācijas veids – pļavu un dabisko zālāju atjaunošana (sēšana) visās virsūdens nogāzēs un virsūdens izstrādes virsmās.
- 8) Atradnes rekultivācijas darbos jāparedz visu segkārtas un cita materiāla krautņu nolīdzināšana vai izvešana. Īpašuma robežās nav pieļaujama krautņu atstāšana.

Veicot iepriekš minētos pasākumus, lielākā daļa ieguves laukuma tiks atgriezts dabiskajā ainavas struktūrā, veidojot pļavas teritoriju Licences laukuma rietumu daļā, bet nelielu ūdenskrātuvi (virsmas laukums ~0.5ha) īpašuma austrumu daļā. Dabiskajai veģetācijai atjaunojoties un nostiprinoties, izstrādātā ieguves laukuma rietumu daļa “saplūdīs” ar blakus esošo dabisko pļavu, veidojot vienotu ainavas mozaīkveida elementu un padarot ainavu atvērtāku, bet austrumu daļā esošā ūdenstilpne varētu veidot vienotu mozaīkveida ainavu ar tālāk esošo atradnes “Elerne” laukumu, pēc tā izstrādes un atbilstošas rekultivācijas, kuru visticamāk veidos zālaines pļavas, ūdenskrātuves un koku puduri (pilns Ainavu eksperta atzinums skatāms pielikumā).

Pirmreizējā ietekmes sākotnējā procesa ietvaros par paredzēto darbību Augšdaugavas novada pašvaldība (turpmāk – Pašvaldība) 10.05.2024. vēstulē Nr. 21-9/719 norādīja par nepieciešamību veikt padziļinātu izvērtējumu, tostarp pieaicinot sertificētu ainavu ekspertu un hidroģeologu, kā arī Atradnei izstrādājams lokāls ainavu plāns. Pamatojoties uz iepriekšminēto, Dienests Iesniedzējas iesniegto informāciju, t.sk. Ainavu eksperta atzinumu un Ģeologa atzinumu jaunā administratīvā procesa ietvaros 30.09.2025. nosūtīja Augšdaugavas novada pašvaldībai. Pašvaldība 13.10.2025. vēstulē Nr. 2.1-9/1100 sniedz šādu viedokli par augstākminēto derīgo izrakteņu ieguves ieceri (turpmāk – Iecere) :

- Pašvaldība 10.05.2025. vēstulē Nr. 21-9/719 ir sniegusi informāciju par Ieceres atbilstību spēkā esošajam Daugavpils novada teritorijas plānojumam, kā arī Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem (turpmāk – TIAN). Vienlaikus tika uzsvērtā nepieciešamība veikt Ieceres ietekmes padziļinātu izvērtēšanu, tostarp pieaicināt sertificētu ainavu ekspertu un hidroģeologu. Pašvaldība uztur spēkā viedokli, ka Ieceres ietekmes uz vidi izvērtējums veicams padziļināti un detalizēti attiecībā uz ainavas vizuālo un telpisko struktūru, tās estētisko un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, kā arī uz ģeoloģiskajiem un hidromorfoloģiskajiem procesiem.
- Izvērtējot 2024. gada 26. jūlijā sagatavoto ainavu eksperta atzinumu (skat. vēstules pielikumu), Pašvaldība uzskata, ka Iecerei būtu lietderīgi veikt atkārtotu ainaviskās ietekmes izvērtējumu, to sasaistot ar 2025. gada 10. martā apstiprinātā aizsargājamo ainavu apvidus “Augšdaugava” dabas aizsardzības plāna 2024.–2036. gadam (turpmāk – DAP Augšdaugava) mērķiem un vērtējumiem, piesaistot sertificētu ainavu ekspertu. Ņemot vērā ne vien TIAN noteiktās prasības, bet arī to, ka Ieceres teritorija atrodas tiešā Daugavas tuvumā, Daugavas ainava ir iekļauta Latvijas kultūras kanonā kā viena no astoņām nozīmīgajām identitātes ainavām (<https://kulturaskanons.lv/archive/daugavas-ainava/>), pēc DAP “Augšdaugava” pielikuma 4.2. “Ainavu struktūrplāna” tā atrodas ainaviski augstvērtīgā teritorijā (30. attēls), un Daugavas loku teritorija ir iekļauta UNESCO Latvijas nacionālajā sarakstā, nepieciešams veikt detalizētu un padziļinātu vērtējumu. Ainavu kvalitātes mērķi lielā mērā ir saistīti ar tādu ainavu veidošanu, kuras satur ilgtspējīgas attīstības iezīmes. Lai arī Ieceres teritorijā nav vērtīgu ainavas elementus, ainavu izmaiņas neaprobežojas tikai ar ieguves darbu veikšanas zonu, jo vizuālā ietekme uz apkārtējām teritorijām —

tostarp ainavu telpām ārpus ieguves laukuma — var būt būtiska. Jāatzīmē, ka saskaņā ar Ainavu plānu relatīvi tuvu plānotās darbības teritorijai upes labajā krastā ir noteikti skatu punkti, kas nav norādīti Daugavpils teritorijas plānojumā – Nr.2, Nr.3 un Nr.4. Tālie skati pāri Daugavai, kā arī pašas upes unikālā ainaviskā kopa var būt arī ļoti jūtīga pat pret relatīvi nelielu rūpnieciskās ainavas (karjeru ainavas) teritoriju. Atkārtota ainaviskās ietekmes izvērtēšana nav uzskatāma par iepriekšējā atzinuma neatzīšanu, bet gan par preventīvu līdzekli, kas sniegs padziļinātu, vērtējumu atbilstoši DAP “Augšdaugava” ietvaram.

- Pašvaldības ieskatā SIA “Šurfs” sagatavotais izvērtējums “Paredzētās darbības raksturojums un ietekme uz erozijas procesiem” nesniedz detalizētu vērtējumu par iespējamajiem erozijas procesiem. Izvērtējums galvenokārt balstīts uz labvēlīgāko scenāriju (nepārtraukta ieguve un savlaicīga rekultivācija) un nesatur pietiekami detalizētu, kvantitatīvu analīzi par erozijas un nogāžu stabilitātes riskiem ieguves laikā un pēc tās, tostarp atradnes konservācijas (ieguves pārtraukšanas/iekonservēšanas) gadījumā.
- Papildus Pašvaldība vērs uzmanību, ka derīgo izrakteņu ieguves limita Pielikumā (1.lapa) “Smilts-grants, smilts un aleirīta atradnes ”Elerne” iecirkņa “Mežvidi 2024” un derīgā izrakteņa ieguves limita laukuma izvietojuma plāns” ir attēlota pašvaldības autoceļa C100226101045 “Kaupišķi - karjers” aizsargjosla tikai R daļā, kā arī nav uzrādīta virszemes ūdensobjektu aizsargjosla ap Daugavu, kas ir noteikta Daugavpils novada teritorijas plānojumā.

Apkopojot iepriekš minēto, Pašvaldība uzskata, ka, ņemot vērā Ieceres atrašanos tiešā Daugavas tuvumā, nepieciešams nodrošināt visaptverošu ietekmes izvērtējumu, īpašu uzmanību pievēršot ainavas vizuālās kvalitātes saglabāšanai. Papildus uzsverams, ka DAP Augšdaugava ir saturiski un funkcionāli pārāks salīdzinājumā ar pašvaldības līmenī teritorijas plānojuma izstrādes gaitā veiktajiem ainavu izvērtējumiem, jo tas balstās uz valsts līmeņa dabas aizsardzības mērķiem un ir izstrādāts saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanu. Tādējādi un ņemot vērā Dabas aizsardzības pārvaldei noteiktās funkcijas veicināt un koordinēt dabas aizsardzības plānu ieviešanu, un kontroles funkciju īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, Pašvaldība uzskata, ka gala lēmums par to, vai ir pietiekami pamatots ainavu eksperta atzinumā sniegtais secinājums, ka plānotā darbība neradīs tiešu un būtisku ietekmi uz AAA “Augšdaugava” ainaviskajām vērtībām, ir jāpieņem Dabas aizsardzības pārvaldei. Vienlaikus uzsverams, ka TIAN (310.3. apakšpunkts) noteikts, ka detalizēta ietekmes uz ainavu izvērtēšana jāveic sertificētam ainavu ekspertam. Šī norma noteic tiesisko kārtību gadījumos, kad plānotās darbības tiek īstenotas ainaviski vērtīgās teritorijās, tostarp aizsargājamo ainavu apvidos un nacionālās nozīmes ainavu telpās. Pašvaldība nav tiesīga aizstāt šādu vērtējumu ar Pašvaldības atzinumu.

Papildus Pašvaldība 13.10.2025. vēstules Nr. 2.1-9/1100 pielikumā ir pievienojusi viedokli par Ainavu eksperta atzinumu (slīprakstā pievienoti Ainavu eksperta atzinuma autora V. Līkosta komentāri (nav autora parakstīti) par Pašvaldības viedokli; pilns minēto vēstulju saturs skatāms pielikumā):

1. Valdis Līkosts nav Latvijas Ainavu arhitektu asociācijas Kompetences atbilstības novērtēšanas komisijas sertificēto speciālistu sarakstā (sk. <https://www.laaab.lv/sertifikacija/sertificetie-specialisti/>). Līdz ar to Pašvaldības 10.05.2025. vēstulē Nr. 21-9/719 uzsvērtā nepieciešamība piesaistīt sertificētu ainavu ekspertu, kas izriet no Daugavpils novada teritorijas plānojuma, tiesiski nav izpildīta, neskatoties uz pietiekoši plašu vietējās ainavas izvērtējumu, ko Ainavu eksperta atzinumā sniedza eksperts ar maģistra grādu vides zinātnē Valdis Līkosts. Šādas prasības izvirzīšana ir tiesiski nepamatota, un jāņem vērā, ka pašvaldības secinājums, ka tas var būt juridiski diskutabls ir jāvērtē par labu privātpersonas interesēm. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 5. pantu, iestādei un tiesai,

piemērojot tiesību normas, ir pienākums veicināt privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

Publiski pieejamā datu bāze par sertificētiem dabas jomas ekspertiem, kas pieejama - https://www.daba.gov.lv/public/lat/dabas_eksperti/ekspertu_registrs/, nav iespējams iegūt informāciju par sertificētiem ainavu ekspertiem, kurus nacionālā līmenī būtu kā atbilstošus noteikušas noteiktas valsts institūcijas. Pašvaldības atsauce uz Latvijas ainavu arhitektu asociācijas sertificētā ainavu arhitekta (pieejams <http://www.laaab.lv/sertifikacija/sertificetie-specialisti/>) atzinuma nepieciešamību nav tiesiski pamatota, jo šāda sertifikāta iegūšana ir brīvprātīga un nevienā normatīvajā aktā nav noteikta, kā obligāta, lai veiktu ar ainavu plānošanu saistītas darbības. Turklāt sazinoties ar vairākiem minētajiem speciālistiem, saņēmām atbildi, ka tie neveic šāda mēroga ekoloģisko novērtējumu un analīzi, jo ainavu arhitekta speciāliste vairāk saistīta ar ainavu arhitektūru, kā būvniecības jomas elementu un sastāvdaļu.

Papildus secinājām, ka ainavu arhitekts nav Latvijas Republikā reglamentētā profesija, un Latvijas Ainavu arhitektūras biedrības (LAAB) ieviestā sertifikācija nav valsts reglamentēta (<https://likumi.lv/doc.php?id=137108>) (apstiprināta), līdz ar to šāda sertifikāta iegūšana ir brīvprātīga un neierobežo vai nepaplašina attiecīgā speciālista profesionālo darbību, dalību iepirkumos vai citādā veidā.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 15. panta otro daļu, normatīvo aktu hierarhijā pašvaldību saistošie noteikumi ir zemāka juridiskā spēka akti salīdzinājumā ar likumiem un Ministru kabineta noteikumiem. Tādējādi pašvaldības saistošie noteikumi nedrīkst būt pretrunā ar augstāka līmeņa normatīvajiem aktiem, kā arī nedrīkst pārsniegt likumdevēja piešķirto pilnvarojumu.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 3. pantu, pašvaldības īsteno autonomo kompetenci tikai tajās jomās, kur to paredz likums. Saistošie noteikumi var būt detalizētāki, taču tie nedrīkst noteikt stingrākas prasības nekā valsts līmeņa normatīvie akti, ja šāda rīcība nav skaidri pilnvarota ar likumu.

2. Ainavu eksperta atzinumā netiek pieminēts un ņemts vērā, ka plānotais ieguves darbu laukums pilnībā atrodas 500 metrus platā virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā Daugavai (sk. Daugavpils novada teritorijas plānojumu), kam atšķirībā no tauvas joslas ir tiešā saistība ar apvidum raksturīgās ainavas saglabāšanu, kā ir noteikts Aizsargjoslu likuma 7.panta pirmajā daļā.

Tas, ka minētais īpašums atrodas Daugavas upes aizsargjoslā ir redzams zemes robežplānā, atradnes pasē un citos saistošos dokumentos, kas ir ņemti vērā izvērtējuma sagatavošanā un netiek lieki atkārtots, lai atzinumā neietvertu informāciju, kas tiešā veidā neietekmē tiesības veikt ieguves darbus. Kā jau norādīts, tad atradne atrodas tiešā upes krastā, kas ir būtiskāk nekā atrašanās upes aizsargjoslā un ir vērtēta šī novietojuma ietekme uz ainavu. Jāņem vērā, ka derīgo izrakteņu ieguve ir aizliegta tikai 10m joslā.

3. Ainavu eksperta atzinumā ir akcentēts, ka tajā “nav vērtētas un prognozētas ietekmes, ko uz atradnes teritoriju, tās ilgtermiņa grunts stabilitāti vai krasta līnijas izmaiņām un attiecīgi ainavu, var atstāt plānotie ieguves darbi un mūsdienu ģeoloģiskie procesi (krasta erozija, noslīdeņi utt.) un pavasara plūdi, un ir noteikts, ka šajā ainavu vērtējumā veikts vispārējs un visaptverošs teritorijas novērtējums, pieņemot, ka atradnes teritorijas un arī ainavu izmaiņas ietekmē tikai ieguves darbu veikšana Licences laukuma robežās”. Savukārt Pašvaldības ieskatā, ja pastāv risks, ka ieguves darbu veikšana Licences laukuma robežās var radīt būtiskas ģeoloģiskas izmaiņas apkārtnē (piemēram, krasta eroziju, Elernes loka izskalošanu u. c.), šādas pieejas pieņemamība ir apšaubāma. Ja šis risks īstenotos, tiktu neatgriezeniski pārveidota ainava un tiktu iznīcināta daļa no īpašā valsts un pasaules aizsardzībā esošās savdabīgas vai daudzveidīgas Daugavas augšteces ainavas.

Atzinumu un vērtējumu par krasta līnijas izmaiņu ietekmi un mūsdienu ģeoloģisko procesu novērtējums nav saistīts ar ainavu eksperta novērtējumu un šādu atzinumu, vērtējumu un aprēķinu būtu jāsniedz ģeoloģijas jomas ekspertam. Tieši tāpēc ainavu atzinumā ir sniegtas norādes, ka tajā netiek vērtēti šie procesi, bet norādīts, ka tie var atstāt ietekmi uz ainavu, ja ir nelabvēlīgi attiecībā uz krasta stabilitāti.

4. Pašvaldība vērš uzmanību, ka pēc Ainavu eksperta atzinuma sagatavošanas (26.07.2024.) 10.03.2025. ir apstiprināts AAA "Augšdaugava" dabas aizsardzības plāns 2024.-2036.gadam (turpmāk – DAP), līdz ar to DAP ir tas dokuments, ko nevar neņemt vērā gatavojot atzinumu par paredzētās darbības ietekmi uz AAA "Augšdaugava" teritorijas ainavu.

Izstrādātajā dokumentā joprojām nav noteikti konkrēti mērķi, kas būtu jāsasniedz izstrādāto atradņu teritorijā, kādi ir vēlamie rekultivācijas veidi un nosacījumi, kāds ir paredzamais ainavas tips šajā Daugavas lokā – dokumentā vispārīgi noteikts, ka jāveicina šo teritoriju rekultivācija, īpaši attiecībā uz agrāk izstrādātajām ieguves vietām, kas šobrīd pamestas, līdz ar to nav iespējams atsaukties uz konkrētiem rekultivācijas parametriem, kas jāievēro veicot atradņu izstrādi. Vienlaikus atzinumā ir norādīts, ka veicot rekultivāciju ir jāņem vērā apkārtējā ainavu un rekultivācija veicama, lai pēc iespējas mazinātu veikto ieguves darbu redzamību un teritorija iekļautos kopējā ainavā, kas nav pretrunā ar DAP AAA "Augšdaugava" dabas aizsardzības plānu, kurā norādīts, ka šajā teritorijā ir jāatļauj veikt derīgo izrakteņu ieguve un teritoriju rekultivācija. Vienlaikus tieši pašvaldībai ir piešķirtas izvirzīt nosacījumus, gan ieguves, gan rekultivācijas darbiem, tādējādi virzot teritorijas atjaunošanu, pašvaldībai vēlamajā ainavas kvalitātē.

5. DAP mērķis ir vērsts uz esošās ainavas saglabāšanu un sakārtošanu. Līdz ar to jauna karjera izveide blakus teritorijām, kur veikta ieguve, un pēc tam sekojoša atjaunošana ir pretēja šim mērķim un praktiski paildzina Elernes loka degradētās teritorijas revitalizācijas procesu. Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) pieejai ietekme uz vidi (tostarp ainavu) ainavu ir jāvērtē kumulatīvi, integrējot esošo un plānoto darbību kopējo slodzi attiecīgajā teritorijā.

DAP AAA Augšdaugava noteikts, ka šajā teritorijā būtu jāveic derīgo izrakteņu krājumu izstrāde un teritoriju rekultivācija, līdz ar to plānotie darbi nav pretrunā ar minēto. Vienlaikus atzinumā arī ņemts vērā kā potenciālā ieguves vieta atrodas blakus citām ieguves vietām, bet ainavu ietekmi nevar novērtēt saskaitot kopā karjeru platības, kā tas tiek vērtēts IVN procesā – ainavu novērtējumā ne tik būtisks ir teritorijas lielums, kas šajā gadījumā ir neliels, bet tās novietojums attiecībā pret būtiskākajiem skatu punktiem. Un šis aspekts ir vērtēts un secināts, ka tikai no dažiem skatu punktiem teritorija ir redzama. Pret kopējo ainavas platību un skatu laukuma tvērumu, tās ir negatīvas ietekmes, bet vienlaikus nav tik būtiskas, kā piemēram koku izciršana Daugavas upes aizsargjoslā, kas veikta, piemēram, īpašumā "Kaupiņi", pirms tam neveicot nekādus ietekmes uz ainavu izvērtējumus.

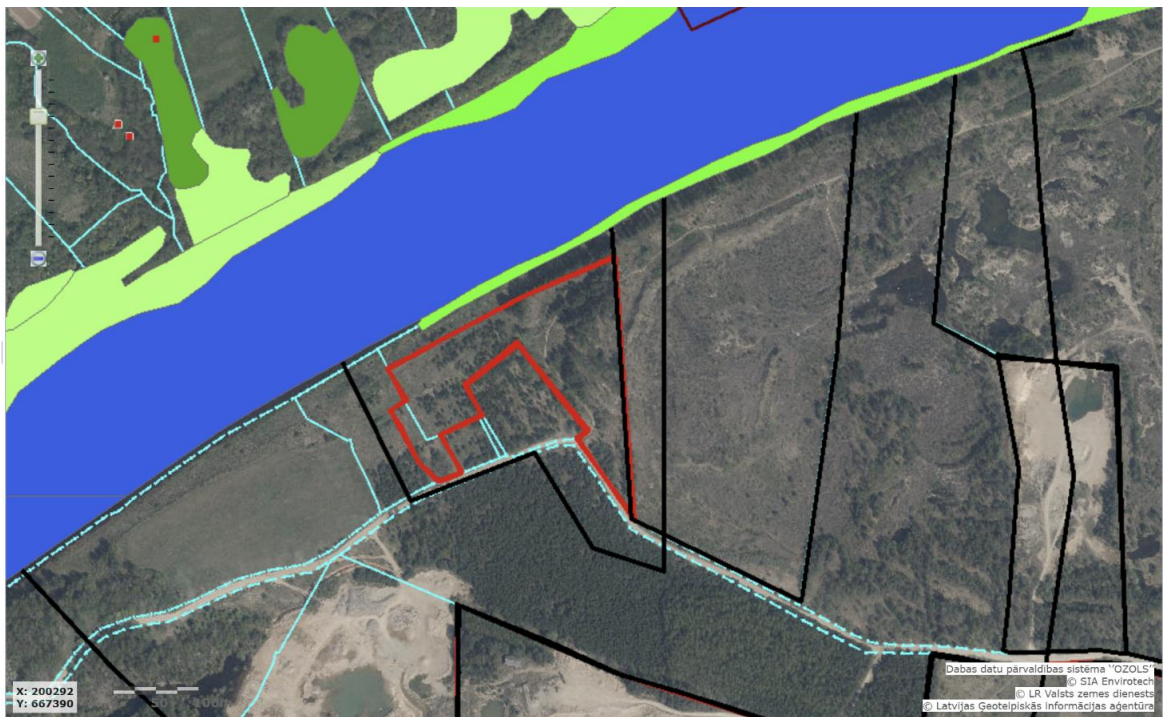
6. Uz Ainavu eksperta atzinumā norādīto, ka "saskaņā ar spēkā esošo novada teritorijas plānojumu minētajā teritorijā atļauta derīgo izrakteņu ieguve..." Pašvaldība vērš uzmanību, ka, sekojot normatīvo aktu hierarhijas principam, plānošanas dokumentos jāizvairās no prasību dublēšanas, kas jau ir noteiktas citos normatīvajos aktos. Primārais normatīvais akts, kas regulē teritorijas izmantošanu AA "Augšdaugava" ir MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 264). Izmantošanas nosacījumi jāvērtē kompleksi, ņemot vērā visus noteikumus no visiem saistītajiem normatīvajiem aktiem. Tātad Ainavu eksperta atzinuma autora minētais par teritorijas plānojumu ir spēkā, ciktāl tas nav pretrunā ar citiem piemērojamiem nosacījumiem.

Atzinumā nav norādīts, ka nebūtu jāskatās citi dokumenti, bet pašvaldībai izstrādājot teritorijas plānojumu būtu jāņem vērā augstāk stāvoši normatīvie akti, kas, piemēram,

aizliegtu derīgo izrakteņu ieguvī kādā no teritorijām. Nav iespējama situācija, ka nacionāla mēroga dokumenti aizliegtu ieguvī kādā no teritorijām, bet pašvaldības teritorijas plānojumā tā būtu atļauta. Turklāt, Ministru kabineta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” neaizliedz veikt derīgo izrakteņu ieguvī aizsargājamās ainavu apvidos, un to neaizliedz arī atbilstoši šiem normatīviem izstrādātais DAP AAA “Augšdaugava” dabas aizsardzības plāns. Vienlaikus darbības atļaušana, neatļaušana vai īpašu nosacījumu izvirzīšana joprojām ir pašvaldības autonomā funkcija, nevis ainavu ekspertu atzinums, kurā cita starpā ir nosaukta virkne pasākumu, kas veicami, lai pēc iespējas mazinātu ietekmi uz ainavu, kas kopumā būs negatīva. Ainavu eksperta atzinumā nav jāvērtē ārējie normatīvie akti un to nosacījumi derīgo izrakteņu ieguvei, bet tikai jānovērtē, kā šādi darbi varētu ietekmēt teritorijas ainaviskās vērtības.

Saskaņā ar Pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā “OZOLS” iekļauto informāciju, darbības vietas atrodas īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā AAA “Augšdaugava”, kas ir *Natura 2000* teritorija. Pirmreizējā sākotnējā procesa ietvaros Pārvalde 21.05.2024. vēstulē Nr. 3.27/3109/2024-N norādīja, ka viedokli par paredzēto darbību sniegs pēc sugu un biotopu eksperta atzinuma, ģeologa atzinuma un Pašvaldības atzinuma par paredzētās darbības ietekmi uz AAA “Augšdaugava” kā ainaviski vērtīgu teritoriju – nacionālās nozīmes ainavu telpu saņemšanas.

Iesniedzēja iesniegumam ir pievienojusi sugu un biotopu ekspertes I. Roves 18.07.2025. *Sertificēta dabas eksperta atzinums par derīgo izrakteņu smilts, smilts-grants un aleirīta ieguvī atradnes „Elerne” perspektīvajā iecirknī „Mežvidi 2024”* (turpmāk – Eksperta atzinums_1). Eksperta atzinumā_1 norādīts, ka paredzētās darbības teritorijā nav reģistrētas īpaši aizsargājamās sūnu un vaskulāro augu sugas, Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājami biotopi, tomēr ~ 22 m attālumā no A Z malas atrodas īpaši aizsargājams biotops 6430-1 *Eitrofās augsto lakstaugu audzes* un ~37-40 m attālumā no Atradnes Z malas – 3260-1 *Upju straujtec* (skat. 10. att.).

10.attēls. ES nozīmes biotopi plānotās darbības teritorijas (ar sarkanu līniju) tuvumā. Ar gaiši zaļu toni – eitrofās augsto lakstaugu audzes lineārā joslā gar Daugavas krastu, ar zilu toni – upju straujtec un dabiski upju posmi, kas raksturīgs konkrētajā Daugavas posmā.

Izveidojot karjeru mērķa – plānotās darbības platībā, netiks ietekmētas Latvijā īpaši aizsargājamās sūnaugu, vaskulāro augu sugas, kā arī netiks ietekmēti ES nozīmes un/vai Latvijā īpaši aizsargājami biotopi. Kamēr, mērķa platībā tiks veikta pilnīga esošā augāja noņemšana, lokālā mikroreljefa un reljefa mainīšana – lokāli tiks palielināta esošo karjeru kopplatība Elernes lokā – tiks izveidots lokāls, fragmentējošs atvērums, līdz ar to – tiks palielināts antropogēno platību kopējais apjoms Elernes lokā. Ietekme uz hidroloģiju, kas saistāma ar virszemes – augāja veidojošo zemes slāni, sagaidāma niecīga, hidroģeoloģija ir ārpus ekspertes kompetences, un ietekmes uz vidi novērtējuma un karjera ierīkošanas un rekultivācijas ietvaros tiek vērtēta atsevišķi un padziļināti.

Vienkopus pieeja jau esošā vietā ir atbalstāma, tā ir labāka, kā karjera ierīkošana jaunā vietā. Kamēr, jau ir izveidojusies un paplašināsies vienlaidus izrakņāta teritorija, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, Natura2000 teritorijā – aizsargājamo ainavu apvidū “Augšdaugava”. Strukturāli – ietekmes patreiz nav un netiek sagaidītas. Kamēr, lai arī pirmsšķietami nav sagaidāmas funkcionālas ietekmes, ko apliecina arī līdzšinējā situācija – jau izrakņātās platības, pastāv iespēja – turpinot paplašināt karjeru veidošanu, nākotnē pārsniegt ekosistēmu kapacitāti funkcionāli – ja netiek ievērotas rekomendācijas buferjoslu ierīkošanā un saudzīgā satiksmes, un darbu plūsmas organizācijā; riskus pamatā nosaka hidroģeoloģiskā situācija, kas ir ārpus ekspertes kompetences. Hidroģeoloģiskie riski ir primāri, vērtējot konkrēto objektu.

Atbilstoši Eksperta atzinumam_1 lokāli tiks ietekmēta ainava – radot vēl lielāku antropogēno areālu Elernes lokā kopumā, vienlaikus vienkopus materiāla izstrāde vienotā teritorijā ir vērtējama relatīvi pozitīvi, kā sadalot darbību vairākās atradnēs vai ierīkojot karjerus aizvien jaunās savrupās vietās, kas varētu radīt lielāku kumulatīvo negatīvo ietekmi uz vidi un tās dabas vērtībām. Jānorada, ka atradnes Elernes lokā apsaimnieko dažādi to apguvēji, ierīkojot infrastruktūru – pievadceļus, vaļņus, vārtus u.c., kas kopumā ir sadrumstalojis teritorijas vizuālo izskatu, radot stihisku un haotisku iespaidu.

Lai samazinātu kopējo izrakņāto, izstrādāto un daļēji izstrādāto platību ietekmi uz vidi kopumā, ieteicams nākotnē sagatavot vienotu rekultivācijas plānu Elernes lokam, kombinējot ūdenstilpes ar veģetāciju klātām platībām, ieteicami – priežu mežiem, izlīdzinot vismaz daļu no sastumtajiem segkārtas vaļņiem un karjeru nogāzēm. Šādi tiktu pakāpeniski harmonizēta situācija, un samazināta kopējā ietekme uz vidi, ko patreiz veido izrakņātās platības, kas lielākajā to daļā nav klāta ar augāju. Laika gaitā, iespējama meža platību pakāpeniska atjaunošanās, izstrādātajās platībās.

Rekomendācija, ja tiek pieņemts lēmums par karjera ierīkošanu, pēc iespējas ir jāsamazina antropogēnās platības bez ūdens un/vai augāja seguma, proti – tiklīdz kāda karjera daļa tiek izstrādāta, tad veicama pārdomāta tās rekultivācija, neatstājot ilglaicīgi atsegtu substrātu relatīvi lielās platībās.

Plānotās darbības īstenošana, var negatīvi ietekmēt uz ziemeļiem esoši ES nozīmes biotopus, lai tās maksimāli novērstu ne citas, ar derīgo izrakteņu ieguvī saistītas darbības ES nozīmes biotopu teritorijā un tā tiešā tuvumā rekomendējoši nosakot buferjoslu, to virzot pa dabisku robežu – Daugavas krasta nogāzes augšējo kranti tā, lai samazinātu tiešus noslīdējuma draudus, kas radīs Daugavas krasta, eitrofo augsto lakstaugu audžu un upes struktūru un funkciju traucējumus, kā arī samazinās biotopu platību pēc būtības.

Saskaņā ar Eksperta atzinuma_1 secinājumiem tiek rekomendēts ierobežot plānotās darbības platību, tās ziemeļu (gar Daugavas upi) malā nosakot buferjoslu ieteicami vismaz Daugavas tauvas joslas platumā, to virzot pa upes krasta nogāzes augšējo kranti.

Iesniegumam pievienots arī sertificēta sugu un biotopu eksperta G. Gradāna Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums par plānoto derīgo izrakteņu ieguves iespējamo ietekmi uz Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām derīgo izrakteņu atradnē “Mežvidi-2024”, zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr. 44920010015, 44920010066 Augšdaugavas novads, Tabores pagasts (turpmāk – Eksperta atzinums_2). Saskaņā ar Eksperta atzinumā_2 norādītajiem secinājumiem:

- Izvērtējot situāciju dabā un analizējot pieejamo informāciju, paredzētā saimnieciskā darbība (derīgo izrakteņu ieguve) neradīs būtiski negatīvu ietekmi uz paredzētās darbības vietas un tuvākās apkārtnes ornitofaunu, Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām, AAA “Augšdaugava” kvalificējošām putnu sugām un to dzīvotnēm.
- Neveicot derīgo izrakteņu ieguvi (vai specifiskus putnu dzīvotņu apsaimniekošanas pasākumus), paredzētās darbības vietā konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas samazināsies vai izzudīs; īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanai piemērotas dzīvotnes teritorijas aizaugšanas rezultātā pakāpeniski samazināsies un laika gaitā izzudīs.
- Novācot un samazinot koku un krūmu apaugumu, ir iespējams radīt piemērotus ligzdošanas apstākļus Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām, piemēram, stepes čipstei un sila cīrulim. Teritorija derīgo izrakteņu ieguves laikā arī var būt piemērota kā šo sugu ligzdošanas dzīvotne, ja derīgo izrakteņu izstrāde netiek plānota vienlaikus visā teritorijā.
- Koku un krūmu apauguma novākšana, sagatavojot derīgo izrakteņu atradnes ieguves teritoriju, veicama ārpus aktīvā putnu ligzdošanas perioda (1. marts – 31. augusts).
- Pārtraucot derīgo izrakteņu ieguvi, ir nepieciešams uzturēt iespējami klaju ainavu neapplūstošās vietās, regulāri ierobežojot koku un krūmu apaugumu.
- Pārtraucot derīgo izrakteņu ieguvi, applūstošajās derīgo izrakteņu atradnēs daļās, rekomendējams veidot dažāda izmēra saliņas, kas var būt piemērotas īpaši aizsargājamo putnu (kaijveidīgie putni, jūras žagata u.c.) ligzdošanai.

Ietekmes sākotnējā izvērtējuma ietvaros saņemta Pārvaldes 24.10.2025. vēstule Nr. 3.27/6732/2025-N, kurā Pārvalde norāda konstatēto:

1. Sertificēta dabas eksperta⁷ atzinumā par Paredzētās darbības ietekmi uz īpaši aizsargājamo sūnu un vaskulāro augu sugām, Eiropas Savienības nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsargājamo ainavu apvidu “Augšdaugava” secināts, ka Paredzētā darbība plānotajā apjomā var negatīvi ietekmēt Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamus biotopus (turpmāk – ES biotops) 3260 Upju straujteces un dabiski upju posmi un 6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes, jo atrodas tiešā to tuvumā. Paredzētā darbība var izraisīt noslīdējuma draudus, kas radīs Daugavas krasta, Eitrofo augsto lakstaugu audžu un Upju straujteču un dabisku upju posmu struktūru un funkciju traucējumus, kā arī samazinās biotopu platību pēc būtības.
2. Sertificēta dabas eksperta⁸ atzinumā par Paredzētās darbības ietekmi uz Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām secināts, ka Paredzētā darbība neradīs būtiski negatīvu ietekmi uz Paredzētās darbības vietas un tuvākās apkārtnes ornitofaunu, Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām un to dzīvotnēm. Eksperts izvirza nosacījumu, ka koku un krūmu apauguma novākšana Paredzētās darbības vietā veicama ārpus aktīvā putnu ligzdošanas perioda (1. marts–31. augusts), un sniedz rekomendācijas Paredzētās darbības vietas rekultivācijai.
3. SIA “Šurfs” izvērtējumā “Paredzētās darbības raksturojums un ietekme uz erozijas procesiem” (turpmāk – Izvērtējums) netiek sniegts izvērstis vērtējums par erozijas procesu ietekmējošiem faktoriem un riskiem Paredzētās darbības teritorijā. Izvērtējumā modelēta situācija, kad Paredzētā darbība tiek veikta. Izvērtējums nesatur skaidrus secinājumus un alternatīvus risinājumus, lai samazinātu erozijas procesu riska faktorus Paredzētās darbības vietā.
4. Ainavu eksperta Valda Līkosta atzinumā “Par derīgo izrakteņu ieguves darbu vietas rekultivācijas un ieguves nosacījumiem smilts-grants, smilts un aleirīta atradnes “Elerne” “Mežvidi 2024” Augšdaugavas novada, Tabores pagastā” definēts mērķis - veikt vispārēju un visaptverošu teritorijas novērtējumu, ietekmi uz ainavu, ja Paredzētā

⁷ Ieva Rove (sertifikāta Nr. 043, derīguma termiņš līdz 17.06.2029.; sugu grupa: vaskulārie augi, sūnas; biotopu grupa: meži un virsāji, zālāji, tekoši saldūdeņi).

⁸ Gaidis Grandāns (sertifikāta Nr. 061, derīguma termiņš 15.02.2029.; joma: putni).

darbība tiek veikta. Vienlaicīgi norādīts, ka atzinumā nav vērtētas un prognozētas Paredzētās darbības ietekmes uz ainavu ilgtermiņā, tajā skaitā netiek vērtētas ainavas izmaiņas, ja tiek ietekmēta grunts stabilitāte un izmainās Daugavas krasta līnija. Eksperts kļūdaini norāda, ka “Paredzētās darbības vietā nav aizsargājamas dabas teritorijas vai aizsargājami dabas elementi”, kā arī atzinuma saturs balstīts uz dabas parka “Daugavas loki” dabas aizsardzības plānu 2010.-2022. gadam, kurš nesatur aktuālāko informāciju par dabas vērtībām teritorijā un nav attiecināms uz Paredzētās darbības vietu, jo tā atrodas aizsargājamo ainavu apvidū “Augšdaugava” (turpmāk – Ainavu apvidus). Ainavu apvidus, kurā iekļauts dabas parks “Daugavas loki”, atbilstoši likumam ir Natura 2000 teritorija⁹, kurai izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2024.–2036. gadam¹⁰ (turpmāk - Ainavu apvidus DAP). Ainavu apvidus DAP, kurš satur aktuālāko informāciju par aizsargājamo teritoriju, izstrādāts Ainavu apvidus ainavu struktūrplāns, kas netiek ņemts vērā atzinuma Paredzētās darbības ietekmes uz ainavu vērtējumā. Saskaņā ar ainavu struktūrplānu Ainavu apvidus ainaviski un bioloģiski augstvērtīgākā ainava saistās ar Daugavu un tās piekrastes ainavu. Paredzētās darbības vieta iekļaujas plānā norādītajā ainaviski augstvērtīgajā teritorijā, kurā ietilpst Daugava un apmēram 100 m plata josla abos Daugavas krastos.

Ainavu apvidus DAP definētais mērķis ir vērsts uz esošās Ainavu apvidus ainavas saglabāšanu un sakārtošanu. Pārvalde piekrīt Augšdaugavas novada pašvaldības Centrālās pārvaldes vēstulē “Par derīgo izrakteņu ieguves ieceri atradnes “Elerne” iecirknī “Mežvidi 2024” paustajam viedoklim, ka jauna karjera izveide blakus teritorijām, kur veikta ieguve, un pēc tam sekojoša atjaunošana ir pretēja šim mērķim un praktiski paildzina Elernes loka degradētās teritorijas revitalizācijas procesu. Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma pieejai ietekme uz vidi (tostarp ainavu) ir jāvērtē kumulatīvi, integrējot esošo un plānoto darbību kopējo slodzi attiecīgajā teritorijā.

5. Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteic, ka aizsargājamo ainavu apvidi ir teritorijas, kas izceļas ar savdabīgu vai daudzveidīgu ainavu. To mērķis ir aizsargāt un saglabāt raksturīgo ainavu un tos ainavas elementus, kas ir būtiski aizsargājamo sugu un biotopu ekoloģisko funkciju nodrošināšanai, Latvijai raksturīgajai kultūrvidei un ainavas daudzveidībai, kā arī nodrošināt sabiedrības atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu apsaimniekošanu (8. pants). Ainavu apvidus izveidošanas mērķis ir saglabāt Ainavu apvidus tradicionālo kultūrvēsturisko ainavu un dabas vērtības Daugavas ielejā.

Nemot vērā minēto un pamatojoties uz Vides aizsardzības likumā noteikto izvērtējuma principu¹¹, likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas terortijām” 43. panta ceturto daļu, Pārvalde uzskata, ka Paredzētās darbības kumulatīvās ietekmes ilgtermiņā uz Ainavu apvidus izveidošanas mērķa biotopiem 3260 Upju straujteses un dabiski upju posmi un 6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes³ un Ainavu apvidus ainaviski augtvērtīgo teritoriju jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros.

Likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas terortijām” 43. panta ceturtdaļa nosaka, ka Paredzētajai darbībai vai plānošanas dokumentam (izņemot aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plānus un tajos paredzētās darbības, kas nepieciešamas īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu, ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu vai īpaši aizsargājamo biotopu apsaimniekošanai vai atjaunošanai, kā arī aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plānos paredzētu publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu

⁹ Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pants un Pielikuma 297. punkts.

¹⁰ Apstiprināts ar VARAM 10.03.2025. rīkojumu Nr. 1-2/33.

¹¹ Vides aizsardzības likums 3. panta pirmās daļas 4) punkts. Vides aizsardzības izvērtēšanas princips — jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

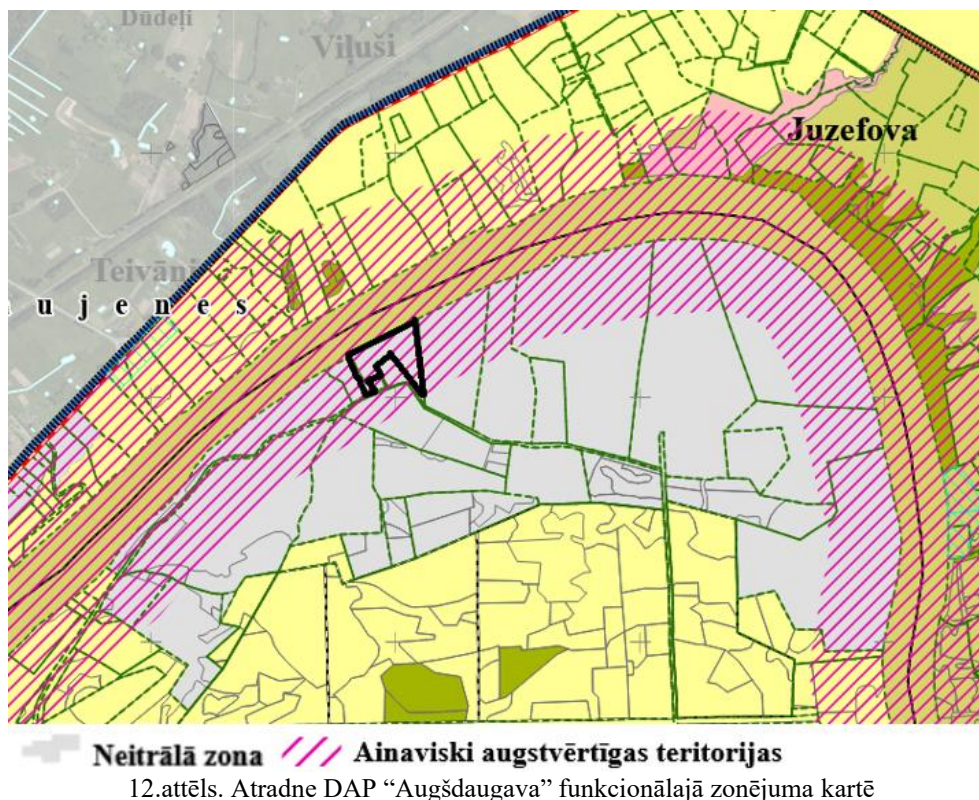
ierīkošanai), kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu. Pārvalde kā kompetentā iestāde dabas aizsardzības jautājumos ir iepazinusies ar Iesniedzējas iesniegto informāciju, t.sk. Ainavu eksperta atzinumu, Eksperta atzinumu_1 un Eksperta atzinumu_2 un sniegusi savu viedokli par paredzētās darbības ietekmi uz īpaši aizsargājamām teritorijām un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, proti, paredzētā darbība vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros.

Apkārtējā teritorijā jau šobrīd ir izveidojusies degradēta ainava, jo derīgo izrakteņu ieguve tiek veikta haotiski, izveidojot rakumus (arī uzbērumus krautņu veidā) dažādos nekustamajos īpašumos. Pēc būtības paredzētā darbība būs vienlīdzīga apkārtējās teritorijas izmantošanas veidam, tomēr negatīva ietekme uz ainavas estētisko vērtību ir sagaidāma ilgstoši.

Saskaņā ar Latvijas ainavu atlantā¹² ainavekoloģisko novērtējumu Atradne atrodas ainavu areālā “Daugavas loku ainava”, kuras tips ir upju ainava, kam raksturīga ieleja, meži, paliene un nogāzes. Ainavu areāla teritorijā dominē priežu mežs, kuram nav redzamas intensīvas izstrādes pazīmes, taču vietām mežu masīvos ir lieli rūpniecības uzņēmumi un karjeri. Aizsargājamo ainavu apvidus un dabas parka statuss ainavai piešķir papildu aizsardzību pret krasām ainavas izmaiņām, bet upes krastos esošais apaugums palielinās un apdraud Daugavas loku ainavas uztveri. Ainavu areālam “Daugavas loku ainava” ir noteikti šādi ainavas kvalitātes mērķi:

1. Saglabāta un izcelta Latvijai nozīmīga Daugavas upes ainava, nodrošinot tās pieejamību, saglabājot Daugavas loku un to ietverošo ainavu raksturu, kas mijas no mežainām līdz mozaīkveida ar labi apsaimniekotām lauksaimniecības zemēm, skatu līnijas, kā arī dabas vērtības un kultūras pieminekļus, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp tās saglabāšanu un lauksaimniecisko, mežsaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu, zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz minimumam samazinot negatīvo ietekmi uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.
2. Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās (Jezupovas Sv.Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīca, Slutišku sādža u.c.) un dabas vērtības (Daugavas loki, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti), izceļot tās kā vietas atpazīstamības un identitātes elementus, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem. Uzturēta nemainīga dabisko zālāju kvalitāte, veicinot atbilstošu to apsaimniekošanu, mazinot to aizaugšanas riskus ar kokaugiem un bioloģiskās daudzveidības mazināšanos.
3. Aizsargāta un labi pārvaldīta dabas parka “Daugavas loki” un aizsargājamā ainavu apvidus “Augšdaugava” teritorija, tūrisma iespējamās ietekmes mazināšanai izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietojot ēkas, ņemot vērā ainavas raksturu un skatu līnijas uz un no Daugavas upes, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.
4. Uzturēts ainavas raksturs un mozaīka, attīstot vietas mērogam un raksturam atbilstošu, nedominējošu apbūvi un infrastruktūru, primāri optimizējot jau esošās apbūves un infrastruktūras teritorijas, neveicinot apdzīvoto vietu izplešanos un veidojot buferzonu kā vizuāli – estētisku un ekoloģisku parēju uz piegulošām ainavām, izvērtējot skatu līnijas uz atvērtajiem mozaīkas daļām, dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem.

Saskaņā ar DAP “Augšdaugava” 6. pielikumu Funkcionālā zonējuma karte, paredzētā darbības vieta atrodas neitrālajā zonā, tomēr vienlaikus tā pilnībā ietilpst ainaviski augstvērtīgajā teritorijā (skat. 12. att.).

Atradne ir izvietota pašā Daugavas krastā, koku rinda atrodas tikai Atradnes ZA malā, uz Daugavu paveras atvērts skats (skat. 8. un 13. att.), kā arī krautnes nav paredzēts novietot gar atradnes ZR malu (skat. 6. att.), līdz ar to plānotajai darbībai paredzama būtiska ietekme uz ainaviski augstvērtīgu teritoriju.

13. Atradnes izvietojums un apaugums attiecībā pret Daugavu (foto no Eksperta atzinuma_1).

Veicot paredzēto darbību, tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis darbības vietā, ieguves platībā tiks mainīts teritorijas reljefs. Konkrētā ietekmes zona atkarīga no ieguves risinājumiem, dziļuma un platības. Dienesta ieskatā Iesniedzējas darbības rezultātā, kompleksi skatoties uz paredzēto darbības vietu un blakus teritorijām, kuras atrodas relatīvi nelielā attālumā, ir paredzama apkārtējās vides izmaiņšana un degradēšana, kas ir vērtējama kā būtiska. Pastāv iespēja, ka, turpinot paplašināt derīgo izrakteņu ieguves vietas atradnē “Elerne” un tās apkārtnē, varētu tikt pārsniegta ekosistēmas kapacitāte.

Patreiz paredzētas darbības ietekme uz *Natura 2000* teritoriju nav vispusīgi un objektīvi izvērtēta un pastāv varbūtība, ka dabas vērtības var tikt neatgriezeniski ietekmētas. Pirms jebkādu aktivitāšu uzsākšanas ir nepieciešama rūpīga darbības izvērtēšana, proti, šajā gadījumā

ir nepieciešama detalizēta iespējamo ietekmju uz dabas vērtībām analīze paredzētās darbības norises vietā, vērtējumam ir jābūt vispusīgam un pamatotam, līdz ar to paredzētajai darbībai piemērojama Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) novērtējuma procedūra.

Secinājumi:

1. Paredzētā darbība ietekmēs AAA “Augšdaugava”, kas ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* teritorija.
2. Paredzētās darbības īstenošana un tās ekspluatācijas saistītā ietekme uz vidi, atbilstoši Novērtējuma likuma 11. panta kritērijiem kopumā no īpaši aizsargājamo dabas vērtību viedokļa ir ilglaicīga, neatgriezeniska, nozīmīga un kompleksa, tāpēc ietekmes uz vidi novērtējums ir lietderīgs un samērīgs.
3. Nepieciešams veikt kompleksu vērtējumu par paredzētās darbības un citu saistītu darbību savstarpējām un kopējām ietekmēm uz vidi, lai noteiktu kopējo ietekmes apjomu un izstrādātu atbilstošus ietekmju mazināšanas un novēršanas pasākumus.
4. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 4.¹ panta pirmo daļu, ja paredzēta darbība, kuras īstenošana saskaņā ar Dienesta lēmumu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), bet kura nav minēta šā likuma 1. pielikumā un kuras īstenošanai nav jāveic ietekmes novērtējums saskaņā ar šā likuma 14.¹ pantu, tās ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) novērtē saskaņā ar atsevišķi noteiktu kārtību.
5. Saskaņā ar MK 19.04.2011. noteikumiem Nr. 300 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)” 2. punktu ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju novērtē, ņemot vērā to, ka paredzētā darbība (atsevišķi vai kopā ar citām darbībām) ietekmēs *Natura 2000* teritoriju, tās ekoloģiskās funkcijas, integritāti un izveidošanas un aizsardzības mērķus, pamatojoties uz šo noteikumu 9.3., 9.4., 9.5. un 9.6. apakšpunktā minētajiem ietekmes novērtējuma kritērijiem.

6. Izvērtētā dokumentācija:

1. Augšdaugavas novada pašvaldības 10.05.2024. vēstule Nr. 21-9/719.
2. Dabas aizsardzības pārvaldes 21.05.2024. vēstule Nr. 3.27/3109/2024-N.
3. 24.09.2025. reģistrētais iesniegums ietekmes sākotnējā izvērtējuma veikšanai ar 03.10.2025. un 20.11.2025. iesniegto papildinformāciju.
4. Dienesta 29.09.2025. vēstule Nr. 11.4/AP/8685/2025.
5. Dienesta 30.09.2025. vēstule Nr. 11.4/AP/8695/2025.
6. Dienesta 30.09.2025. vēstule Nr. 11.4/AP/8709/2025.
7. Dienesta 01.10.2025. vēstule Nr. 11.4/AP/8753/2025.
8. Valsts meža dienesta 03.10.2025. vēstule Nr. DVM.7-1/2159.
9. Augšdaugavas novada pašvaldības 13.10.2025. vēstule Nr. 2.1-9/1100.
10. Dienesta 14.10.2025. vēstule Nr. 11.4/AP/9168/2025.
11. Dienesta 14.10.2025. vēstule Nr. 11.4/AP/9170/2025.
12. Dabas aizsardzības pārvaldes 24.10.2025. vēstule Nr. 3.27/6732/2025-N.
13. Vides pārraudzības valsts biroja 08.11.2021. atzinums Nr. 5-04/12 *par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu derīgo izraksteņu (smilts un smilts-grants) ieguves darbu turpināšanai un pabeigšanai atradnes “Elerne” iecirknī “Griguliņi – Kaupišķi-5”, Tabores pagastā, Augšdaugavas novadā.*
14. Valsts zemes dienesta kadastra informācijas sistēmas dati: <https://www.kadastrs.lv/#result>.
15. Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” informācija: <https://ozols.gov.lv/ozols/>.
16. Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūras Karšu pārļūks: <https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>.

17. Google Earth Pro karšu slāņi.

18. Teritorijas plānojuma Teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi, kas apstiprināti ar Daugavpils novada domes 29.05.2014. lēmumu Nr. 489 (protokols Nr.12., 1.&) *Par Daugavpils novada teritorijas plānojuma 2012.-2023.gadam galīgās redakcijas apstiprināšanu.*

7. Sabiedrības informēšana:

Valsts vides dienests par pieteikto darbību ir informējis Augšdaugavas novada pašvaldību un biedrību “Vides aizsardzības klubs”, 29.09.2025. nosūtot vēstuli Nr. 11.4/AP/8685/2025 ar informatīvo paziņojumu. Informatīvais paziņojums tika publicēts arī Valsts vides dienesta tīmekļa vietnē. Sabiedrības atsauksmes vai priekšlikumi par pieteikto darbību nav saņemti.

8. Administratīvā procesa dalībnieku viedokļi:

Valsts meža dienests 03.10.2025. vēstulē Nr. DVM.7-1/2159 norāda, ka, balstoties uz Meža valsts reģistra datiem, paredzētās darbības teritorijā nav reģistrēta meža zeme un koku ciršanu nosaka MK 02.05.2012. noteikumi Nr. 309 “Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža”.

Augšdaugavas novada pašvaldība 13.10.2025. vēstulē Nr. 2.1-9/1100 (pilns teksts pieejams pielikumā) sniedz šādu viedokli par augstākminēto derīgo izrakteņu ieguves ieceri (turpmāk – Iecere):

1. Pašvaldība uztur spēkā viedokli, ka Ieceres ietekmes uz vidi izvērtējums veicams padziļināti un detalizēti attiecībā uz ainavas vizuālo un telpisko struktūru, tās estētisko un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, kā arī uz ģeoloģiskajiem un hidromorfoloģiskajiem procesiem.
2. Pašvaldība uzskata, ka Iecerei būtu lietderīgi veikt atkārtotu ainaviskās ietekmes izvērtējumu, to sasaistot ar 2025. gada 10. martā apstiprinātā aizsargājamo ainavu apvidus “Augšdaugava” dabas aizsardzības plāna 2024.–2036. gadam (turpmāk – DAP Augšdaugava) mērķiem un vērtējumiem, piesaistot sertificētu ainavu ekspertu.
3. Pašvaldības ieskatā SIA “Šurfs” sagatavotais izvērtējums “Paredzētās darbības raksturojums un ietekme uz erozijas procesiem” nesniedz detalizētu vērtējumu par iespējamajiem erozijas procesiem.
4. Papildus Pašvaldība vērš uzmanību, ka derīgo izrakteņu ieguves limita Pielikumā (1.lapa) “Smilts-grants, smilts un aleirīta atradnes ”Elerne” iecirkņa “Mežvidi 2024” un derīgā izrakteņa ieguves limita laukuma izvietojuma plāns” ir attēlota pašvaldības autoceļa C100226101045 “Kaupišķi - karjers” aizsargjosla tikai R daļā, kā arī nav uzrādīta virszemes ūdensobjektu aizsargjosla ap Daugavu, kas ir noteikta Daugavpils novada teritorijas plānojumā.

Apkopojot iepriekš minēto, Pašvaldība uzskata, ka, ņemot vērā Ieceres atrašanos tiešā Daugavas tuvumā, nepieciešams nodrošināt visaptverošu ietekmes izvērtējumu, īpašu uzmanību pievēršot ainavas vizuālās kvalitātes saglabāšanai. Papildus uzsverams, ka DAP Augšdaugava ir saturiski un funkcionāli pārāk salīdzinājumā ar pašvaldības līmenī teritorijas plānojuma izstrādes gaitā veiktajiem ainavu izvērtējumiem, jo tas balstās uz valsts līmeņa dabas aizsardzības mērķiem un ir izstrādāts saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanu. Tādējādi un ņemot vērā Dabas aizsardzības pārvaldei noteiktās funkcijas veicināt un koordinēt dabas aizsardzības plānu ieviešanu, un kontroles funkciju īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, Pašvaldība uzskata, ka gala lēmums par to, vai ir pietiekami pamatots ainavu eksperta atzinumā sniegtais secinājums, ka plānotā darbība neradīs tiešu un būtisku ietekmi uz AAA “Augšdaugava” ainaviskajām vērtībām, ir jāpieņem Dabas aizsardzības pārvaldei. Vienlaikus uzsverams, ka TIAN (310.3. apakšpunkts) noteikts, ka detalizēta ietekmes uz ainavu izvērtēšana jāveic sertificētam ainavu ekspertam. Šī norma noteic tiesisko kārtību gadījumos, kad plānotās darbības tiek īstenotas ainaviski vērtīgās teritorijās,

tostarp aizsargājamo ainavu apvidos un nacionālās nozīmes ainavu telpās. Pašvaldība nav tiesīga aizstāt šādu vērtējumu ar Pašvaldības atzinumu.

20.11.2025. saņemti V. Līkosta komentāri par Pašvaldības viedokli; pilns vēstules saturs skatāms pielikumā):

1. Šādas prasības izvirzīšana ir tiesiski nepamatota, un jāņem vērā, ka pašvaldības secinājums, ka tas var būt juridiski diskutabls ir jāvērtē par labu privātpersonas interesēm. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 5. pantu, iestādei un tiesai, piemērojot tiesību normas, ir pienākums veicināt privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.
2. Tas, ka minētais īpašums atrodas Daugavas upes aizsargjoslā ir redzams zemes robežplānā, atradnes pasē un citos saistošos dokumentos, kas ir ņemti vērā izvērtējuma sagatavošanā un netiek lieki atkārtots, lai atzinumā neietvertu informāciju, kas tiešā veidā neietekmē tiesības veikt ieguves darbus.
3. Atzinumu un vērtējumu par krasta līnijas izmaiņu ietekmi un mūsdienu ģeoloģisko procesu novērtējums nav saistīts ar ainavu eksperta novērtējumu un šādu atzinumu, vērtējumu un aprēķinu būtu jāsniedz ģeoloģijas jomas ekspertam.
4. Izstrādātajā dokumentā joprojām nav noteikti konkrēti mērķi, kas būtu jāsasniedz izstrādāto atradņu teritorijā, kādi ir vēlamie rekultivācijas veidi un nosacījumi, kāds ir paredzamais ainavas tips šajā Daugavas lokā – dokumentā vispārīgi noteikts, ka jāveicina šo teritoriju rekultivācija, īpaši attiecībā uz agrāk izstrādātajām ieguves vietām, kas šobrīd pamestas, līdz ar to nav iespējams atsaukties uz konkrētiem rekultivācijas parametriem, kas jāievēro veicot atradņu izstrādi.
5. DAP AAA Augšdaugava noteikts, ka šajā teritorijā būtu jāveic derīgo izrakteņu krājumu izstrāde un teritoriju rekultivācija, līdz ar to plānotie darbi nav pretrunā ar minēto.
6. Atzinumā nav norādīts, ka nebūtu jāskatās citi dokumenti, bet pašvaldībai izstrādājot teritorijas plānojumu būtu jāņem vērā augstāk stāvoši normatīvie akti, kas, piemēram, aizliegta derīgo izrakteņu ieguve kādā no teritorijām. Nav iespējama situācija, ka nacionāla mēroga dokumenti aizliegta ieguve kādā no teritorijām, bet pašvaldības teritorijas plānojumā tā būtu atļauta.

Dabas aizsardzības pārvalde 24.10.2025. vēstulē Nr. 3.27/6732/2025-N norāda konstatēto:

1. Sertificēta dabas eksperta¹³ atzinumā par Paredzētās darbības ietekmi uz īpaši aizsargājamo sūnu un vaskulāro augu sugām, Eiropas Savienības nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsargājamo ainavu apvidu “Augšdaugava” secināts, ka Paredzētā darbība plānotajā apjomā var negatīvi ietekmēt Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamus biotopus (turpmāk – ES biotops) *3260 Upju straujtecēs un dabiski upju posmi* un *6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes*, jo atrodas tiešā to tuvumā. Paredzētā darbība var izraisīt noslīdējuma draudus, kas radīs Daugavas krasta, *Eitrofo augsto lakstaugu audžu* un *Upju straujteču un dabisku upju posmu* struktūru un funkciju traucējumus, kā arī samazinās biotopu platību pēc būtības.

2. Sertificēta dabas eksperta¹⁴ atzinumā par Paredzētās darbības ietekmi uz Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām secināts, ka Paredzētā darbība neradīs būtiski negatīvu ietekmi uz Paredzētās darbības vietas un tuvākās apkārtnes ornitofaunu, Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām un to dzīvotnēm. Eksperts izvirza nosacījumu, ka koku un krūmu apauguma novākšana Paredzētās darbības vietā veicama ārpus aktīvā putnu ligzdošanas perioda (1. marts–31. augusts), un sniedz rekomendācijas Paredzētās darbības vietas rekultivācijai.

3. SIA “Šurfs” izvērtējumā “Paredzētās darbības raksturojums un ietekme uz erozijas procesiem” (turpmāk – Izvērtējums) netiek sniegts izvērstis vērtējums par erozijas procesu

¹³ Ieva Rove (sertifikāta Nr. 043, derīguma termiņš līdz 17.06.2029.; sugu grupa: vaskulārie augi, sūnas; biotopu grupa: meži un virsāji, zālāji, tekoši saldūdeņi).

¹⁴ Gaidis Grandāns (sertifikāta Nr. 061, derīguma termiņš 15.02.2029.; joma: putni).

ietekmējošiem faktoriem un riskiem Paredzētās darbības teritorijā. Izvērtējumā modelēta situācija, kad Paredzētā darbība tiek veikta. Izvērtējums nesatur skaidrus secinājumus un alternatīvus risinājumus, lai samazinātu erozijas procesu riska faktorus Paredzētās darbības vietā. 4. Ainavu eksperta Valda Līkosta atzinumā “Par derīgo izrakteņu ieguves darbu vietas rekultivācijas un ieguves nosacījumiem smilts-grants, smilts un aleirīta atradnes “Elerne” “Mežvidi 2024” Augšdaugavas novada, Tabores pagastā” definēts mērķis - veikt vispārēju un visaptverošu teritorijas novērtējumu, ietekmi uz ainavu, ja Paredzētā darbība tiek veikta. Vienlaicīgi norādīts, ka atzinumā nav vērtētas un prognozētas Paredzētās darbības ietekmes uz ainavu ilgtermiņā, tajā skaitā netiek vērtētas ainavas izmaiņas, ja tiek ietekmēta grunts stabilitāte un izmaiņas Daugavas krasta līnija. Eksperts kļūdaini norāda, ka “Paredzētās darbības vietā nav aizsargājamas dabas teritorijas vai aizsargājami dabas elementi”, kā arī atzinuma saturs balstīts uz dabas parka “Daugavas loki” dabas aizsardzības plānu 2010.-2022. gadam, kurš nesatur aktuālāko informāciju par dabas vērtībām teritorijā un nav attiecināms uz Paredzētās darbības vietu, jo tā atrodas aizsargājamo ainavu apvidū “Augšdaugava” (turpmāk – Ainavu apvidus). Ainavu apvidus, kurā iekļauts dabas parks “Daugavas loki”, atbilstoši likumam ir Natura 2000 teritorija¹⁵, kurai izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2024.–2036. gadam¹⁶ (turpmāk - Ainavu apvidus DAP). Ainavu apvidus DAP, kurš satur aktuālāko informācija par aizsargājamo teritoriju, izstrādāts Ainavu apvidus ainavu struktūrplāns, kas netiek ņemts vērā atzinuma Paredzētās darbības ietekmes uz ainavu vērtējumā. Saskaņā ar ainavu struktūrplānu Ainavu apvidus ainaviski un bioloģiski augstvērtīgākā ainava saistās ar Daugavu un tās piekrastes ainavu. Paredzētās darbības vieta iekļaujas plānā norādītajā ainaviski augstvērtīgajā teritorijā, kurā ietilpst Daugava un apmēram 100 m plata josla abos Daugavas krastos.

Ainavu apvidus DAP definētais mērķis ir vērsts uz esošās Ainavu apvidus ainavas saglabāšanu un sakārtošanu. Pārvalde piekrīt Augšdaugavas novada pašvaldības Centrālās pārvaldes vēstulē “Par derīgo izrakteņu ieguves ieceri atradnes “Elerne” iecirknī “Mežvidi 2024” paustajam viedoklim, ka jauna karjera izveide blakus teritorijām, kur veikta ieguve, un pēc tam sekojoša atjaunošana ir pretēja šim mērķim un praktiski pāldzina Elernes loka degradētās teritorijas revitalizācijas procesu. Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma pieejai ietekme uz vidi (tostarp ainavu) ir jāvērtē kumulatīvi, integrējot esošo un plānoto darbību kopējo slodzi attiecīgajā teritorijā.

5. Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteic, ka aizsargājamo ainavu apvidi ir teritorijas, kas izceļas ar savdabīgu vai daudzveidīgu ainavu. To mērķis ir aizsargāt un saglabāt raksturīgo ainavu un tos ainavas elementus, kas ir būtiski aizsargājamo sugu un biotopu ekoloģisko funkciju nodrošināšanai, Latvijai raksturīgajai kultūrvidei un ainavas daudzveidībai, kā arī nodrošināt sabiedrības atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu apsaimniekošanu (8. pants). Ainavu apvidus izveidošanas mērķis ir saglabāt Ainavu apvidus tradicionālo kultūrvēsturisko ainavu un dabas vērtības Daugavas ielejā.

Nemot vērā minēto un pamatojoties uz Vides aizsardzības likumā noteikto izvērtējuma principu¹⁷, likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas terortijām” 43. panta ceturto daļu, Pārvalde uzskata, ka Paredzētās darbības kumulatīvās ietekmes ilgtermiņā uz Ainavu apvidus izveidošanas mērķa biotopiem 3260 *Upju straujteses un dabiski upju posmi* un 6430 *Eitrofās augsto lakstaugu audzes*³ un Ainavu apvidus ainaviski augtvērtīgo teritoriju jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros.

¹⁵ Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pants un Pielikuma 297. punkts.

¹⁶ Apstiprināts ar VARAM 10.03.2025. rīkojumu Nr. 1-2/33.

¹⁷ Vides aizsardzības likums 3. panta pirmās daļas 4) punkts. Vides aizsardzības izvērtēšanas princips — jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Citu procesa dalībnieku vai sabiedrības viedokļi nav saņemti.

9. Piemērotās tiesību normas un lēmuma pieņemšanas pamatojums:

1. Administratīvā procesa likuma 5., 6., 7., 8., 9., 10., 13. un 14. pants, 55. panta 1. punkts, 65. panta trešā daļa un 66. panta pirmā daļa;
2. Likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43. panta ceturtnā daļa.
3. Likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 3.² panta pirmās daļas un 4) punkts, 4., 4.¹, 8., 11., 12., 13. pants, 2. pielikuma 2. punkta 1) apakšpunkts;
4. Vides aizsardzības likuma 3. panta otrā daļa;
5. Likuma "Par aviāciju" 41. panta pirmās daļas 8) punkta;
6. Aizsargjoslu likuma 35. pants, 45. panta pirmās daļas 6) punkts, 42. panta pirmās daļas 1) punkta c) apakšpunkts un 55. panta 2) punkts;
7. MK 13.01.2015. noteikumi Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību";
8. MK 07.01.2014. noteikumi Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība";
9. MK 21.08.2012. noteikumi Nr. 570 "Derīgo izrakteņu ieguves kārtība" 43. punkts;
10. MK 19.04.2011. noteikumi Nr. 300 "Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)"
11. Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma:
https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_219#nozoom.

Lēmums:

Piemērot ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) novērtējuma procedūru sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Mežvidi Neo" ierosinātajai darbībai – derīgo izrakteņu ieguvei smilts atradnes "Elerne" iecirknī "Mežvidi 2024" (3,14 ha), kas atrodas nekustamajā īpašumā "Mežvidi-3" (kadastra Nr. 44920030517), zemes vienībās ar kadastra apzīmējumu 44920010066 un 44920010015, Tabores pagastā, Augšdaugavas novadā.

Šo lēmumu mēneša laikā no paziņošanas dienas var apstrīdēt Valsts vides dienesta ģenerāldirektoram, iesniegumu par lēmuma apstrīdēšanu iesniedzot Valsts vides dienestā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV-1045, e-pasts: pasts@vvd.gov.lv vai izmantojot e-Adresi. Saskaņā ar Paziņošanas likuma 9. panta otro daļu zemes dzīļu izmantošanas licence uzskatāma par paziņotu otrajā darba dienā pēc tās nosūtīšanas.

Atļauju pārvaldes direktore

D. Kalēja

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Ozoliņa, 27892160
inese.ozolina@vvd.gov.lv